National Library 56253
Gen.Acquisitions Section
Ottawa, Ont.
K1A ON4

8025/4/50/6

Second class mail registration number — 1089.

VABA EESTLANE

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

National Library
Bibliothèque Nationale
ILMUB
IGAL TEISIPÄEVAL
JA NELJAPÄEVAL
NEWSPAPER SECTION
SECTION DES JOURNAUX

Nr. 44 (2487) XXVII aastakäik — Teisipäeval, 13. juunil 1978 — Tuesday, June 13, 1978 — Üksiknumbri hind 85 senti

Carter ütles: detente oleneb venelastest

Ameerika Ühendriigid on valmis koostööks ja kokkupõrkeks

ANNAPOLIS — USA president Jimmy Carter pidas Annapolises, Marylandis kõne USA mereväe akadeemia lõpetajaile, kus ta pakkus koostööd ja detentepoliitikat N. Liidule, aga ta ütles, et ta on valmis ka kokkupõrkeks kui venelased valivad selle tee.

Carter kinnitas, et tal on tahtmine jätkata rahulike sidemete pidamist Moskvaga, kuid avaldas samal ajal hoiatuse, et N. Liidu käitumine ei ole mitte maailmapoliitilist olukorda lõdvendav, eriti Aafrikas, kus N. Liidu ja Kuuba sekkumist sealsete riikide siseasjusse ja ja rünnakute organiseerimist on viimastel nädalatel mitmel pool teravalt kritiseeritud.

Lisaks tegi Carter veel üllatava ettepaneku venelastele,

et nad ühineksid USA, Inglismaa ja teiste läänemaailma riikidega, et leida rahulikku ja kiiret võimu üleandmise moodust Rodeesias ja Namibias enamuse valitsustele.

Relvastuse piiramist puudutades ütles ta, et väljavaated strateegiliste relvade (SALT) piiramiseks on head, aga ta ei avaldanud seda millele ta optimism baseerub, kuna kohtumine N. Liiduga lõppes kümnekonna päeva eest N. Liidu välisminister Gromõkoga ilma tulemusteta.

President Carter ütles akadeemia lõpetajaile, et

N. Liit võib valida, kas kokkupõrke või rahuliku koostöö. Ameerika Ühendriigid on valmis mõlemaks valikuks.

Võistlus ilma tõkestuseta ja ilma ühiste reegliteta võib viia suuremale pingeni, misläbi kahe suurvõimu suhted võivad kannatada. Carter ütles, et ta ei soovi seda ja usub, et ka N. Liidu president Leonid Brezhnev ei soovi seda. See ongi põhjuseks, et nüüd on saabunud aeg otseseks kõneks ja probleemile otse näkku vaatamiseks.

Carteri väljendused olid pinge all ja näisid vähem teravad, kui need väljendused, mida Valge Maja nõuandja Zbigniew Brzezinski tegi pühapäeval, 4. juunil televisiooni intervjuus. Selles Brzezinski süüdistas venelasi detente kokkuleppe rikkumises. Kuigi Carteri kõne oli mõnevõrra pehmem, öeldi Valgest Majast, et see pole siiski vastuolus Brzezinski väljendustega. Ametivõimud ütlesid, et Carteri zhest oli oliivoksa pakkumine N. Liidule, kuid ka hoiatus, et N. Liidu tegevus Aafrikas ja sõjalise relvastumise kiire ülesehitamine Euroopas, võivad uuristada aluse detente Ameerika Ühendriikides.

Mõned tunnid pärast president Carteri kõnet tuli vastukaja Moskvast. N. Liidu teadeteagentuuri Tassi report loeti ette õhtustes televisiooniuudistes, kus öeldi, et

Ameerika Ühendriigid, mitte N. Liit peab tegema valiku kokkupõrkepoliitika ja koostöö vahel kahe suurvõimu omavahelises suhtlemises.

Tassi teates öeldi lisaks, et presidendi kõne oli pühendatud N. Liidu ja tema sotsiaalse süsteemi vastu, esitades alusetuid süüdistusi N. Liidu vastu, et see tahab oma valitsuse süsteemi teistesse riikidesse eksporteerida. Edasi öeldakse, et presidendi väljaõeldised olid vajalikud USA ja NATO globaalse politseipoliitika õigustamiseks, kuna see oli just USA, kes õhutas oma NATO kaaslasi laiendama oma mõjuvõimu sõjaliste aktsioonidega teistesse maailmajagudesse. Ja viimaseks „pommiks" on teade, et ameerika sõjaväelased on ilmunud Zairesse.

Lõerilaste õnnistamine 4. juunil Vana Andrese kirikus. Esimene rida vasakult: Laurie Christina Lepik, Liisa Endla Kaunismaa, Tiina Laine Kaunismaa, Linda Ann Kauküla, organist J. Kivik, õp. A. Taul, Merike Lisa Partsa, Ingrid Soans ja Ingrid Mai Piil; teises reas: Donna June Lukas, Lia Karen Palomets, Toomas Sein, Mehis Alan Vahtra, Tarmo Holland, Arne Voldemar Luht, Artur Paul Vardjas, Mati Holland, Toomas Riis, Enel Liis Tombak ja Linda Meier.

Foto: Erik Liigand

Iisrael tegi rünnaku Liibanoni

TEL AVIV — Iisraeli sõjaväeüksus hävitas ühe palestiina terroristide baasi 15-minutilise üllatusrünnakuga möödunud nädalal ühes Liibanoni sadamas, teatas Iisraeli teadeteagentuur. Rünnakul said surma kaks Iisraeli sõdurit ja kaheksa haavata. Iisraeli üksuste juht väidab, et nad olevat surmanud vähemalt seitse terroristi ja hävitanud kuus hoonet ning mõned väiksed paadid.

Iisraeli sõjaväelased ütlevad, et see baas oli terroristide treeninglaager ja väljumiskoht Iisraeli vastu kavatsetavaile rünnakuile. Iisrael usub, et uus rünnak oli juba lähemal ajal organiseerimisel.

Rünnak 20 miili kaugusel Iisraeli piirist asuvasse Dahar el Bouy baasi tehti viis päeva enne, **kui Iisrael pidi kavakohaselt okupeeritud Liibanoni aladelt oma väeosad tagasi tõmbama.**

Iisraeli võimud ütlesid järgmisel päeval, et vägede äraviimine toimub kavakohaselt alates täna, 13. juunil.

Rünnaku kohta on mõlemad pooled andnud erineva kaotuste arvu. Liibanoni poolel hukkus puruks lastud majas ema oma viie lapsega.

Tänavune Tallinna paviljoni printsess Miss Tallinn, kelleks on Kadi Kaljuste. Foto: J. Kreilis

Nooruki õnnetu surm

Toronto lähedal sai pühapäeva öösel vastu esmaspäeva surma 17-aastane noormees Michael Unterman, kellele sõitis otsa auto. Michael Unterman lükkas Woodbine Avenuel maanteel nr. 7 lähedal tee serval oma väikest mootorratast, kui talle otsa sõitis auto. Politseivõimud arreteerisid hiljem 18-aastase William Gibsoni, kes põhjustas purjus olekus autoõnnetuse ja põgenes õnnetuse kohalt. Michael Untermani isa on sakslane kuid ema on tuntud eesti rakenduskunstnik, kelle neiupõlve nimi on Ann Reintee. Michael Unterman elas Toronto külje all Markhami lähedal, Millikenis.

Hiina hoiatab Euroopat

HAAG — Hiina välisminister Huang Hua kutsus Lääne-Euroopa riike üles ühinemiseks, et mitte siisepiiratuks jääda Moskva poolt. Kõneledes pressikonverentsil pärast nõupidamist Hollandi valitsuse ametnikega, Huang süüdistas N. Liitu varjamatu ja taltsutamatu agressiooni pärast ning laiutamisest Kesk-Idas ja Aafrikas.

Ta ütles, et N. Liidu ja Kuuba üksuste arv Aafrikas on tõusnud peaaegu 50.000-le. See on tõsiseks ohuks Aafrika riikide iseseisvusele ja julgeolekule.

Huang, kes oli enne just neli päeva külastanud Zairet, andes oma toetuse seal president Mobutu Sese Seko'le, ütles et invasioon Zaire Shaba provintsi ei olnud mitte üksik erandjuhtum, vaid osa kontinendi ulatusega vallutamise plaanist.

Rodeesia geriljad tapsid misjonäre

SALISBURY — Mustad rahvuslikud geriljad surmasid kaks Inglise Päästearmee õpetajat ühes misjonikoolis Bulawayost lõuna pool. Üks mees ja naine said samal rünnakul vigastada, mis oli juba teine viimase nädala jooksul. Misjonikool, mis hoolitseb 300 musta lapse eest, on umbes 50 miili piirist.

Eesti ja Läti PEN-klubide sulgemine ebaõnnestus

Aukülalistena osa võtma kutsutud N. Liidu kirjanikele ei antud luba Stokholmi sõiduks

STOKHOLM (EPL) — Stokholmi vanas esinduslikus Riigipäevahoones toimus 21.—25. maini rahvusvahelise PEN-klubi kongress, arvult 43-as. Sellest võttis osa ligi 300 kirjanikku ja publitsisti 44 PEN-keskusest peaaegu üle kogu maailma. Peale Euroopa ja Ameerika kontinendi oli kohal esindajaid Taist, Jaapanist ja Lõuna-Koreast. Eesti PEN-klubi, nüüd tegutsev võõrsil, oli esindatud 13 liikmega: Asta Willmann ja Aleksis Rannit kui ametlikud delegaadid USA-st, Paul Saagpakk, samuti USA-st, Salme Ekbaum Kanadast, Are Helbemäe kui toetaja liige Inglismaalt, Erik Thomson Lääne-Saksamaalt, Ilmar Jaks, Bernard Kangro, Kalju Lepik (keda rootsi korraldajad eksikombel olid paigutanud lätlaste nimekirja), Helmi Mäelo, Karin Saarsen, Herbert Salu ja Liidia Tuulse. Luuletaja Ivar Grünthal Göteborgist ei seltsinud eesti delegatsiooniga, vaid ütles, et esindab oma rootsi klubi.

PEN-kongress pööras seekord suurt tähelepanu sõnavabaduse puudumisele ja kirjanike tagakiusamisele Ida-Euroopas. Eriti tõsteti esile rahvusvahelise PEN-klubi juures tegutsev „Writers in Prison" (Kirjanikud vanglas) komitee töö ja tegevus vangistatud kolleegidega kontakti pidamises ja nende abistamises. Nii valiti suure enamusega N. Liidus arreteeritud inimõiguste eest võitleja kirjanik Aleksander Ginsburg Pariisi eksiilklubi liikmeks.

Samuti võeti vastu idabloki protestist hoolimata USA ettepanek, mille kohaselt kõik PEN-klubid alustaksid „Agressiivset aktsiooni" vangistatud kirjanike vabastamiseks

ning „elujõulist võitlust" sõnavabaduse allasurumise vastu igasuguses vormis.

Oma avakõnes teatas Rootsi PEN-klubi esimees Per Wästberg, et kolm aukülalisena siia palutud N. Liidu kirjanikku — Jevgeni Jevtushenko, Andrei Voznesenski ja Juri Trifonov ei saanud kongressile sõita põhjustel, mis olid „väljaspool nende võimupiire". Suurt elevust tekitas Wästbergi poolt ette-loetud läkitus tshehhi opositsioonilisele näitekirjanikult, Vaclav Havelilt, kes samuti ei saanud Stokholmi tulekuks viisat.

Havel — üks allakirjutanuist „Hartele-77" — teatas oma läkituses kolme nooruki, Petr Cibulka, Libor Chlupeki ja Petr Pospichali vangistamisest Brno linnas käsitsipaljundatud kirjanduse ning võimudele ebasobivate lauludega helikassettide levitamise pärast.

Havel tänas kõiki PEN-klubide liikmeid nende senise solidaarsuse eest ja lootis PEN-i abile kolme nimetatud tshehhi noormehe asjas, kelle ainsaks süüks on huvi kirjanduse ja muusika vastu,

mida riigivõimud pole heaks kiitnud.

Nagu viimastel aastatel, nii olid seekordki PEN täitevkomitee (eksekutiivi) koosolekud tormilised. Siin kaitses meie rinnet kohkumatult ametlik delegaat Asta Willmann. Nii tõsteti rahvusvahelise PEN-klubi esimesel eksekutiivkoosolekul pühapäeval, 25. mail Hollandi (!) ja Ida-Saksa keskuste poolt üles Eesti ja Läti ning Pariisis asuva Eksiil-PEN keskuste sulgemine, et nende asemel võimaldada N. Liidu sisseastumine, mis sêni pole õnnestunud. Ettepanek luhtus, suurelt osalt PEN praeguse rahvusvahelise esimehe peruulase Mario Vargas Llosa energilisel vaheleastumisel, kes möödunud aastal venelastega peetud läbirääkimistel nähtavasti sai valusa õppetunni ja oma vaateid ida suunas näib muutnud olevat.

Rõõmustavaks asjaoluks eestlastele ja lätlastele oli, et niihästi Rootsi esimees Per Wästberg kui ka PEN-i rahvuvaheline sekretär Peter Elstob

mainisid oma sõnavõttudes kahe balti klubi 50 aasta juubelit, soovides õnne edaspidiseks tegevuseks.

Rootsi avalikkuses jäi aga see tähtis sündmus märkimata. Niihästi eesti kui läti delegaatide poolt levitati Vanas Riigipäevahoones juubeli puhuks ilmunud trükiseid. Eestlastel oli neid 400 eksemplari Aleksis Ranniti kujunduses lühikese Eesti PEN-klubi ajaloo ning klubi auliikme Marie Underi luuletuse „Aruand" ingliskeelse tõlkega Rannitilt.

Kahjuks polnud aga eestlaste juubeli-voldikus midagi meie kirjanduse tõhusast arengust pagulusses, mida lätlased tegid oma brošüüris „Scattered Voices" (Laialipaisatud hääled) ajaloolise kokkuvõttega kõigest, mis läti kirjanduses juhtus pärast sõjasügist 1944 ning luule- ja proosanäidetega loomingust võõrsil. Ei puudunud ka järelhüüd hiljuti Baselis surnud läti naiskirjaniku Zenta Maurina lühi-elulugu ning ülevaade tema loomingust pealkirja all „Pro humanitate". Meil oleks naabritelt PR (Public Relations) tegemise osas palju õppida . . .

Stokholmi kongressi kirjanduslikuks teemaks oli „Literature in Disguise" (vabas tõlkes „maskeeritud kirjandus"),

kusjuures loengutega esinesid mitmed tuntud kirjanikud, nagu John Gardner USA-st, Anthony Burgess Inglismaalt, Christa Wolf Ida-Saksamaalt ja Karin Westman-Berg Rootsist.

Viimane kõneles eriti huvitavalt naiskirjanikest mehelike pseudonüümidega, nagu George Sand, George Eliot või Ernst Ahlgren.

Seltskondlikus osas ei olnud Stokholmi kongress eriti pidulik. Tugevasti andis tunda praegune majanduskriis, mis lubamatult kõrgeks kruvis ka välisdelegaatide osavõtumaksu — 450:— Rootsi krooni (ca 125 dollarit). Samuti pidid ametlikud delegaadid esimest korda PEN-i ajaloos kinni maksma kongressi lõpubanketi.

„Stockholm — never again!" ütles üks välisdelegaat, avaldades sellega paljude arvamist.

Meeldivaima vastuvõtu korraldas Stokholmi linn Raekoja kuldses saalis, kus oli kaetud ilmatu pikk tõeline „Rootsi laud".

Valitsuse poolt, kes majandusliku toetusega PEN-kongressile oli väga kitsi, oli välisministeeriumi piduruumides korraldatud kokteel, kus külalisi võttis uksel vastu haridusminister Jan-Erik Wikström.

Romantiline paadisõit ja solistide kontsert Drottningholmi rokokoo-teatris ning paadisõit Stokholmi skääridesse rahuldas osavõtjaid. Eestlased lähedalt ja kaugelt olid omavahel koos niihästi eraviisiliselt kui ka ameltikult. Kaheks niisuguseks ürituseks oli Aleksis Ranniti luuleõhtu enne kongressi ja Eesti kirjanike koosviibimine eeskavaga Stokholmi Eesti Majas.

Kirjalikult tervitati auliiget Marie Underit.

EPL/KS

USA müüb Hiinale pool-sõjalisi instrumente

WASHINGTON — USA presidendi Carteri administratsioon on ettevalmistamas teatud pool-sõjaliste instrumentide müüki Hiinale. Administratsiooni allikaist on kuulda, et USA on vaikselt nõustanud Pekingile eksporteerima geoloogiliste uurimiste tarbeks kasutatavaid õhuvaatluse instrumente, mida nad ei müü N. Liidule, kuna seal võidakse neid kasutada sõjaliseks otstarbeks.

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

VABA EESTLANE

VÄLJAANDJA: O/Ü Vaba Eestlane, 135 Tecumseth St Torontos.
PEATOIMETAJA: Karl Arro
TOIMETAJA: Hannes Oja
POSTIAADRESS: P.O. Box 70, Stn. C, Toronto 3, Ont. M6J 3M7
TELEFONID: toimetus 364-7521, talitus (tellimised, kuulutused, ekspeditsioon) 364-7675

TELLIMISHINNAD Kanadas: aastas $30.—, poolaastas $16.— ja veerandaastas $9.—, kiripostiga aastas $48.—, poolaastas $25.50 ja veerandaastas $13.50.

TELLIMISHINNAD väljaspool Kanadat: aastas $32.—, poolaastas $17.— ja veerandaastas $9.50. Kiripostiga USA-s: aastas $53.—, poolaastas $27.50 ja veerandaastas $15.—

LENNUPOSTIGA ülemere-maadesse: aastas $62.—, poolaastas $31.50 ja veerandaastas $16.50

Aadressi muudatus 30 c. — Üksiknumbri hind 35 c.

FREE ESTONIAN

Published by Free Estonian Publisher, Ltd., 135 Tecumseth St., Toronto 3, Ont. M6J 2H2

Brzezinski Pekingi reis

Ühendriikide välispoliitika kujundamisel on viimasel ajal hakanud üha silmapaistvamat osa mängima Riikliku Julgeolekunõukogu juhataja ja presidendi nõuandja välispoliitilistes küsimustes Zbigniew Brzezinski. Mõned poliitilised vaatlejad on hakanud juba avaldama arvamusi, et poola päritoluga Brzezinski tüürib välispoliitilises sektoris Julgeolekunõukogu kaudu samale mõjuvõimsale positsioonile nagu seda tegi tema eelkäija Henry Kissinger. Juba praegu kalkuleeritakse, et Brzezinski mõju välispoliitilistes küsimustes presidendile on suurem kui see meeldiks välisminister Vance'ile, kes oma passiivse hoiaku tõttu ei ole suutnud Ühendriikide välispoliitikale anda vajalikku dünaamikat.

Brzezinski mõju kasvamisega seoses oli loomulik, et presidendi nõuandjat peeti sobivaks isikuks Hiinasse saatmiseks ja sealsete juhtidega läbirääkimiste pidamiseks ning Ühendriikide ja Hiina vahel tihedama koostöö saavutamiseks. Tundub, et paljud välispoliitilised vaatlejad ei eksi kui nad kalkuleerivad, et Ühendriigid peavad N. Liidu sõjalise jõu ja agressiivsuse kasvamisel paratamatult hakkama otsima suuremat sõprust Hiinaga, et ühisel nõul ja jõul pidurdada venelaste edasitungi oma maailmavallutamise plaanide teostamisel.

Brzezinski reisi tulemuste kohta ei ole antud üksikasjalist informatsiooni kuid arvestades presidendi nõuandja pikki tunde kestnud nõupidamisi kõigi Hiina juhtivate tegelastega võib oletada, et kõne all olid kõik praegu päevakorral olevad pingelised välispoliitilised probleemid, eriti N. Liidu ja Kuuba mahhinatsioonid Aafrikas. Ühendriikide andmete kohaselt olid läbirääkimised mõlemate poolte vahel väga siirad ja otsekohesed, kusjuures Brzezinski andis hiinlastele isegi üksikasjalise ülevaate N. Liidu ja Ühendriikide vahel toimuvaist tuumarelvade piiramise läbirääkimistest. Brzezinskiga koos viibisid Hiinas ka Ühendriikide kaitseministeeriumi ja välisministeeriumi mitmesuguste alade juhtivad eksperdid, kes valgustasid hiinlasi esilekerkinud probleemide detailide kohta.

Kuigi Brzezinski missiooni kohta ei ole antud detailset informatsiooni lasevad paljud tundemärgid oletada, et Carteri administratsioon hakkab Hiinaga tihedaid sidemeid looma N. Liidu välispoliitilise agressiivsuse pidurdamiseks ja maailma potentsiaalsete jõudude tasakaalustamiseks. See idee oli ameeriklastel kahtlemata juba sel ajal kui Nixon ja Kissinger Hiina külastamisega kahe suurriigi vahelisi suhteid hakkasid soojendama, kuid Taivani ja mitmete teiste küsimuste tõttu ei jõutud asjaga edasi ning Pekingi ja Washingtoni vahekorrad jäid endiselt jahedaiks. Tundub, et Brzezinskil õnnestus paljusid vastuolusid siluda, kuna ta mainis oma tervituskõnes lahkumisel, et sõprus ja normaalsed suhted mõlema riigi vahel on olulised maailmarahu säilitamisel.

Kahtlemata on Hiina ja Ühendriikide vahelised sõbralikud ja koostöölised suhted väga olulised N. Liidu imperialismi pidurdamisel, eriti kui venelased peavad Hiina-N. Liidu piirtüülide tõttu hoidma Hiina piiril suured sõjaväeüksused, mis vähendab kommunistlikkude riikide löögijõudu Ida-Euroopas. Praegu on raske sündmustest ette rutata ja ennustada, kui tihedaks muutub Hiina ja USA vaheline koostöö lähemas tulevikus kuid seemned selleks on Brzezinski külaskäiguga külvatud.

K. A.

Begin proovib oma poolehoidu Ameerika Ühendriikides. „Ta ikka veel armastab mind... armastab araablasi rohkem... ikka veel armastab mind..."

Soome kooliõpilaste sõprusmatk Suure-Jaani

Paberil olevat sõprust ei saadud tegelikult kogeda — Sõpradele kaasavõetud kingitused viidi Soome tagasi

Soomes ilmuv ajaleht „Aamulehti" avaldas oma 29. mai numbris kirjutuse „Monnilaisten matka" (Monnilaste matk), kus kirjeldatakse ühe Soome kooli õpilaste ühisreisi Eestisse, et külastada seal Hausjärve sõpruskeskust Suure-Jaani ja sõpruskooli Holstres. Kuidas see ekskursioon tegelikult toimus, sellest kirjutab nimemärk Korvakuulo.

„Maikuu lõpupool on kooliekskursioonide aeg. Monni kool on mitmeid sõite nüüdki teinud Tamperesse, kus nad on tutvunud ka Soome teise suurima ajalehe valmimisega. Reisimine kodumaal on kindel. Ei ole keele- ega muid raskusi, mida võidakse kergesti kogeda väljaspool kodumaad reisides. Võibolla Hausjärve Monni kooli õpilased, mitmeist raskustest kogenuina, on nüüd saanud õpetust, et nad enam ei lähe „mere taha kalale".

Kohalikus ajalehes „Hämeenkulmas" jutustatakse, et koolil on olnud üle viieteistkümne aastane postiühendus sõpruskooliga Holstres.

Seda Lõuna-Eestis Viljandi piirkonnas olevat kooli soovitas õpetaja Jaakko Hirvosele omal ajal Eesti kultuuriministri abi Rein Virkus, kes kunagi külastas Monni kooli.

Mõlemas koolis on tehtud paar kooliraadio saadet ja neid on esitatud nii Soomes kui ka Eestis. Tutvumiskäigudki on olnud teoksil, aga teineteise silmanähtavusse pole õpilased seni pääsenud. Õpetaja Hirvonen on siiski igal aastal Tallinnat külastades kohanud sõpruskooli juhatajaid ja õpetajaid. Siis on vahetatud spordiauhindu. Holstre kooli õpetajad pole aga selle kõrval kunagi Soome pääsenud.

Monni kooli õpilased külastasid esimest korda Eestit möödunud aasta kevadel. Sõpruskooli juhataja tuli nendega Tallinna kohtama, kuid õpilasi ei olnud temaga kaasas. Uus külaskäik otsustati korraldada järgmisel kevadel. Juba möödunud sügisel hakati säästma reisirahasid ja hakati tutvuma raamatute ja piltide abil Eesti oludega.

Sel korral oli kavatsus külastada Tallinna kõrval ka Viljandit, mis asub 150 km kaugusel pealinnast lõunasse.

Kõigile oli erutav ootus vestelda oma sõpruskooli õpilastega.

Kui õpilased jõudsid Viljandisse, oli neile vastu tulnud Holstre kooli juhataja Helmut Mõtsnik. Ta tõi neile kaasa ka suure pettumuse öeldes, et ametivõimud pole andnud luba nende kooli külastamiseks. Miks? küsiti. Küsimus jäi vastamata. Monnilased olid üllatusest keeletud.

Siis ilmus kohale tundmatu mees, kes tegi ettepaneku Holstre kooli asemel mõne suurema kooli külastamiseks Viljandis. Ekskursioonist osavõtjad pidid selle järgi toimima. Neile pakuti siiski karastusjooke ja kingiti Lenini-märgid.

Kui nad koolist lahkudes tunnis olevaile õpilastele ütlesid, et kõik on teretulnud Soomes, said nad vastuseks naeruplahvatuse.

Kooli juhataja ja tundmatu mees sattusid seda naeruplahvatust kuuldes vähe segadusse.

Täiesti pettunuina nõukogude sõprusest, sest nende sõidu peaeesmärk oli jäänud kättesaamatuks, alustasid Monni kooli õpilased oma tagasiteed Tallinna. Nad olid jäänud edaspidigi vaid kirjavahetajateks - sõpradeks Holstre kooli õpilastega.

Hausjärve omavalitsus oli volitanud õpetajat Hirvoneni Suure-Jaani linnavalitsusele viima teate nende otsusest, et Suure-Jaani oli valitud Hausjärve sõpruslinnaks. Halvasti arenes ka selle ülesande täitmine. Linn asetseb kuue kilomeetri kaugusel Viljandi-Tallinna maanteest. Suure-Jaani linnasekretär oli juba telefonis kahelnud peateelt ärakeeramise võimaluse üle.

Kaasas olnud giid proovis siiski veel kuidagi seda teha, aga kui buss jõudis õpilastega linna piiridesse järgnes bussile suure kiirusega politseiauto ja tõmbas põiki bussi ette.

Bussijuhil ja giidil tuli täpselt seletada mis põhjusel võõrad olid liikvel. Giidile tehti kohe kõva peapesu ja ta sai kohe korralduse pöörduda tagasi Tallinna teele. Linnavalitsuse esindajad jäidki nägemata ja teade edasiandmata. Õpetaja Hirvonen tõi kingiks mõeldud Hausjärve vimpli tagasi Soome samuti kui õpilased oma kirjavahetaja-sõpradele mõeldud kingitused.

Sellised olid monnilaste reisikogemused Eestis. Julgustav ei ole see neile, kes kavandavad samasugust sõitu. Võibolla peaks Soome koolivalitsus hoiatama teisi koole sellest olukorrast?" lõpetas ajakirjanik oma jutustuse.

N. Liit valvab Soomet läbivate maanteede ehitamist

Inglise ajaleht „Daily Telegraph" on juba kahel korral kirjutanud Norrast saadetud andmete põhjal, et NATO juhid on teadlikud N. Liidu teeehitamisest Soomes. Kirjutustest on jäänud selline mulje, et Norra võib sattuda tulevikus N. Liidu rünnaku osaliseks.

Ajalehe norra reporter Oslos käis Põhja-Norras kui Lõuna-Korea tsiviillennuk oli Koola poolsaare kohale eksinud ja alla tulistati. 22. aprilli ajalehes hindas ta põhjas olevate jõusuhete olukorda Koola poolsaarel järgmiseks: paljudele raketitugikohtadele lisaks on N. Liidul seal mitu suurt inseneri ja tehnikute laagrit, kes on aidanud soomlastel ehitada sõjalisi ühendusteid Põhja-Soomes.

2. mail kirjutas ta uuesti Norra kaitse võimalustest, öeldes,

et tsiviilriietuses nõukogude eksperdid valvasid hiljuti Soomes idast läände ehitatavate sõjaliste ühendusteede ehitamist.

N. Liidul on tuhandeid arktikas kogemusi saanud üksusi selliseks operatsiooniks.

Paar päeva hiljem avaldatud Soome suursaadik Töttermani sellekohase seletuse peale kirjutas lehe toimetaja, et ükski kõrgem NATO juhtidest ei kahtle selles, et N. Liidu insenerid aitasid ehitada idast läände kulgevaid teid selles Soome osas kus tsiviilasustus on hõre.

Suursaadik Töterman ütleb oma kirjas, et ta ei tea kust toimetaja on selliseid andmeid saanud, ega ka seda, kas toimetus on katsunud oma andmeid kontrollida.

Ta ütles, et tema teadmisel on need andmed täiesti valed.

Sellistena avaldatud kirjutustest võib välja lugeda, et Soome ei seisa enam oma erapooletuse poliitika juures. Saadik ütleb, et tal on raske mõista, kelle huvides on heita varju Soome erapooletusele ja väljaspool sõjalisi liite püsimisele. Kindlasti ei aita selliste kuulduste levitamine kaasa rahuliku olukorra säilitamiele Põhja-Euroopas, mis soomlaste arvates on väga tähtis nende rahvusvahelistele suhetele.

Suursaadik Tötterman seletas Soomes ilmuvale „Uusi Suomile", et inglise ajalehe korduvalt samade andmete esitamine on sundinud teda öeldama, kuna lehe väide, et Soomes liiguksid ringi tsiviilriietuses nõukogude maanteede ehitamise juurde rakendatud eksperdid, on uskumatu. See võiks anda Soome oludest väga omapärase pildi. Sellejuures ei ole Inglismaa ametivõimud kunagi esitanud sellekohaseid väiteid. „Daily Telegraph" väidab, et ta on saanud oma andmed NATO juhtidelt.

Võimlejad pidid ise kandma Kanadat tutvustava reisi kulud

Reedel, 2. juunil „The Toronto Sun" avaldas pikema artikli sporditoimetaja George Grossi sulest, kus ta käsitles Kalev-Estienne võimlejate lugu, kes jõudsid möödunud kolmapäevaõhtul tagasi Kaug-Idta tehtud esinemisreisilt.

Kirjutuses seletatakse, et need 15 tüdrukut, keda saatis pianist (E. Luksepp), naasid sõprusreisilt Hiinast ja Jaapanist, mis vaatamata menukusele võõrsil, on tekitanud halva olukorra kohapeal, kuna klubi on sattunud 15.000 dollarilisse võlakohustusse ja enamus tüdrukuist pidid tegema kuni 1000 dollarilise pangalaenu oma sõidu katmiseks. Loodetud toetused keskvalitsuselt, Ontario provintsivalitsuselt, Sport Canadalt, Wintariolt ja Metro Torontolt jäid saamata põhjusel, et nende grupp ei vastanud toetuse saamise tingimusile; toetust antakse ainult sellistele gruppidele sõitudeks, kelle alad on võetud olümpiamängude kavasse.

Kirjutuses antakse edasi Madriidis kaks aastat tagasi hiinlaste poolt Evelyn Koopile antud kutse, millega E. Koop entusiastlikult nõustus, uskudes et saab sellega reklaami teha ja tutvustada Kanada, noort moodsat võimlemist ja Kanada mitmekultuursust. Kuid siis selgus, et ta oli lubanud midagi, milleks polnud kuskilt saada majanduslikku toetust. Sõit läks kavakohaselt maksma 25.000 dollarit. Tüdrukut katsusid seda summat kokku saada moenäituse, kontserdi, loterii ja mitmesuguste muude võimalustega, aga kõik mis laekus oli ainult $8.772,89, mis on kolmandik vajalikust summast.

Kirjutuse lõppu on lisatud Kanada saadikult saabunud kiri (mis ilmus varem juba meie ajalehes), millele toimetaja lisab märkuse, et nüüd on kellegil aeg ette astuda ja need arved, mis veel katmata, oma kanda võtta.

© Eskilstuna Eesti Pensionäride Ühingu traditsiooniline mai vastuvõtu koosviibimine toimus 29. aprillil Eesti Kodus. Kavas oli pidulik eine, loterii ja fil. mag. Peet Kaareti ettekanne „Ei ole hea kui inimene üksi on". Klaveriettekandeid oli Mart Kiiverilt.

Kommentaarid

25. mail lahkus äkilise surma ehk nagu kodumaal öeldi äkksurma tõttu väga tähtis eestisugu mees: Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei Keskkomitee liige, N. Liidu Ülemnõukogu saadik ja N. Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi esimehe asetäitja, Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi esimees, Eesti Kommunistliku Partei Keskkomitee büroo liige Artur Vader, keda ka Eesti „presidendiks" on nimetatud.

A. Vader põdes südamelihase isheemiatõbe. Tema äkksurm tekkis ägeda südamapuudulikkuse tõttu, tunnistas arstide kolleegium, kuhu kuulusid Eesti NSV tervishoiuminister, meditsiinidoktor V. Rätsep, Eesti NSV Tervishoiuministeeriumi Neljanda Valitsuse juhataja J. Narma, IV haigla peaarsti asetäitja Eesti NSV teeneline arst L. Revunova, IV haigla osakonnajuhataja J. Gross, IV haigla osakonna juhataja meditsiinikandidaat dotsent O. Maimets ja arst L. Sõrmus.

Tema järelhüüdele kirjutas esimesena 44 nime hulgas alla Leonid Brezhnev ise, kuhu alles lõpureas tähtsad eestlastest võimukandjad on oma nimed saanud lisada, alates I. Käbinaga ja lõpetades M. Vannasega. Väga paksu musta raami sees oli lahkunu foto ja järelhüüe kodumaal ilmuvais ajalehtedes, kus teda nimetatakse väljapaistvaks partei- ja riigitegelaseks.

A. Vader on nn. Venemaa eestlane, kes sündis 1920. a. Vitebski oblastis Liozno rajoonis Gorbovo külas talupoja perekonnas. Ta esimene töökoht oli 1937. aastal Poretski mittetäieliku keskkooli õpetajana, töustes aga peagi kõrgemale kui sai komsomoli linnakomitee instruktoriks ja vabrikukooli direktoriks. Kui sõda algas, astus Vader vabatahtlikuna sõjaväkke, saades aga raskesti haavata ja demobiliseeriti. Nüüd töötas N. Liidu tekstiiltööstuse ministeeriumi õppekombinaadi direktorina ja võeti 1943. a. vastu kompartei liikmeks. Juba 1948. a. tõusis A Vader juhtivale parteitöölise kohale, suutes hästi Stalini parteile kuulekas olla. Ta töötas Tallinnas Kalinini Rajoonikomitees ja Harju maakonnakomitee sekretärina, saades Tallinna linnakomitee sekretäriks. Pärast Stalini surma tõusis ta N. Liidu Kommunistliku Partei Keskkomitee liiduvabariikide parteiorganite osakonna instruktoriks. 1963. a. peale oli EKP Keskkomitee ja ENSV Ministrite Nõukogu Parteija Riigikontrolli Komitee esimeheks, 1964—70 ta oli EKP Keskkomitee teiseks sekretäriks.

1970. aastal valiti ta Eesti NSV Ülemnõukogu Presiidiumi esimeheks ja N. Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi esimehe asetäitjaks. Järelhüüdes öeldakse, et „kõikidel parteilistel ja riiklikel ametikohtadel näitas A. Vader ennast printsipiaalse ja partei ürituselc ustava kommunistina", kes olevat andnud suure panuse Eesti rahvamajanduse ja kultuuri arendamiseks. Seda suurt panust on ka Moskvas märgatud, kus tema teeneid on autasustatud Lenini ordeniga, Oktoobrirevolutsiooni ordeniga, kahe Tööpunalipu ordeniga, Kuulsuse III järgu ordeniga ja paljude medalitega Arvestades tema vanust võinuks ta veel palju eesti rahva venestamiseks ära teha.

Selle „suurmehe" matuste korraldamiseks moodustati valitsuskomisjon, kuhu kuulusid kümme tuntud kompartei tegelast. Kirst lahkunu põrmuga paigutati „Estonia" kontsertsaali 30. mail, kus alates kell 12 oli võimalik talle „austust avaldada", kuna matusetalitus algas samas kell 2 päeval, misjärel ta maeti Metsakalmistule.

Nii lõppes ühe kommunistliku tegelase elukäik, kes oli eesti rahvale „vaderiks" ajal, mil see pidi taluma järjest kitsamaks muutuvat vabadust. Veel pole teada, kes selle mehe jälgedesse astub, kas tuuakse jälle mõni Venemaa eestlane, kes on slaavlusele riigitruum, või on olukord niipalju muutunud, et sinna pääseb mõni Eestimaal sündinud uuema aja mees. Veel on muidugi võimalus, et sellele kohale pannakse puhas venelane, pealegi kui väga suur protsent rahvastikust on niigi juba mitte-eestlased.

HA

...ntaarid

...lahkus äkilise surma
...dumaal öeldi äkksur-
...ga tähtis eestisugu
...ogude Liidu Kommu-
...ei Keskkomitee liige,
...mnõukogu saadik ja
...mnõukogu Presiidiu-
...asetäitja. Eesti NSV
...u Presiidiumi esi-
... Kommunistliku Par-
...itee büroo liige Ar-
...eda ka Eesti „presi-
... nimetatud.
...põdes südamelihase
.... Tema äkksurm
... südamapuudulikku-
...nistas arstide kollee-
...kuulusid Eesti NSV
...ister, meditsiinidok-
..., Eesti NSV Tervis-
...iumi Neljanda Va-
...aja J. Narma, IV
...ti asetäitja Eesti
...e arst L. Revunova,
...sakonnajuhataja J.
...igla osakonna juha-
...ikandidaat dotsent
... arst L. Sõrmus.
...üüdele kirjutas esi-
...me hulgas alla Leo-
...se, kuhu alles lõpu-
... eestlastest võimu-
...ma nimed saanud
... I. Käbinaga ja lõ-
...nnasega. Väga pak-
...ni sees oli lahkunu
...üe kodumaal ilmu-
...es, kus teda nime-
...aistvaks partei- ja

...nn. Venemaa eest-
...is 1920. a. Vitebski
...o rajoonis Gorbo-
...oja perekonnas. Ta
...ht oli 1937. aastal
...täieliku keskkooli
...tes aga peagi kõr-
...i komsomoli linna-
...ktoriks ja vabriku-
...ks. Kui sõda algas,
...batahtlikuna sõja-
...ga raskesti haava-
...seeriti. Nüüd töö-
...ekstiiltööstuse mi-
...ppekombinaadi di-
...öeti 1943. a. vastu
...meks. Juba 1948. a.
...r juhtivale partei-
... suutes hästi Stali-
...iekas olla. Ta töö-
...alinini Rajooniko-
...ju maakonnakomi-
.... saades Tallinna
...ekretäriks. Pärast
...tõusis ta N. Liidu
... Partei Keskkomi-
...kide parteiorgani-
...truktoriks. 1963. a.
... Keskkomitee ja
...e Nõukogu Partei-
...i Komitee esime-
...ta oli EKP Kesk-
... sekretäriks.
...aliti ta Eesti NSV
...Presiidiumi esime-
...du Ülemnõukogu
...nehe asetäitjaks.
...dakse, et „kõiki-
...ja riiklikel ameti-
... A. Vader ennast
...a partei ürituse le
...nistina", kes ole-
...ure panuse Eesti
...e ja kultuuri aren-
... suurt panust on
...rgatud, kus tema
...asustatud Lenini
...cobrirevolutsiooni,
...Tööpunalipu orde-
... III järgu ordeni-
...nedalitega Arves-
...st võinuks ta veel
...va venestamiseks

...he" matuste kor-
...odustati valitsus-
... kuulusid kümme
...ei tegelast. Kirst
...ga paigutati „Es-
...aali 30. mail, kus
...li võimalik talle
...a", kuna matuse-
...nas kell 2 päeval,
...i Metsakalmistu-

...e kommunistliku
..., kes oli eesti rah-
... ajal, mil see pidi
...kitsamaks muutu-
...Veel pole teada,
... jälgedesse astub,
...le mõni Venemaa
... slaavlusele riigi-
... olukord niipalju
...nna pääseb mõni
...inud uuema aja
...nuidugi võimalus,
... pannakse puhas
...i kui väga suur
...kust on niigi ju-
...d. HA

VALVEARST NÄDALALÕPUL

17. ja 18. juunil on valvearstiks dr. A. Mae, tel 493-7231.

Arbo Mattilale kuninganna medal

Veel üks eestlane, Arbo Mattila, on saanud kuninganna hõbejuubeli medali. See teade on antud järgmises allikas: „The Canadian Journal of Radiography, Radiotherapy, Nuclear Medicine", märts 1978.

Siin märgitakse, et Arbo Mattila saabus Kanadasse Prantsusmaa kaudu. Ta teenis kümme aastat Royal Canadian Navy Medical Service'is, saavutas R.T. kraadi (Radiological Technician) 1961 ja sai Picker X-Ray Engineering of Canada Ltd., Montreal, juhatajaks 1966. Kaks aastat peale seda valiti ta peadirektoriks ja 1969 määrati ta „Canadian Society of Radiological Technicians' Journal'i" toimetajaks. Ta kuulub poole tosinasse elukutselisse organisatsiooni ja on juhtiv isik tervishoiu ringkondades.

Arbo Mattila on saanud palju auhindu, näiteks presidendi auhind („The President's Medal"). Ta nimi on sisse kantud järgmistes: „Who's Who in Advertising", „Who's Who in Public Relations", „The Capital List (Ottawa)" ja „Registry of American Biographical Society".

Arbo Mattila elab abikaasa ja kolme lapsega Ottawas. Ta ema ja kasuisa, Ellen ja August Luhaäär, elavad Massays, Ontarios, umbes 50 miili Sudburyst läänepool. Nad teavad rääkida Arbo üldisest osavusest: mitte iga poeg ei oskaks ema aidata kasukaid õmmelda, olgugi see raskeil pagulaspäevil ja igal ei ole püsivust ning heatahtlikkust teha seda kas või öö läbi.

Ajakiri loodab veel, et medali saaja kannab oma medalit uhkusega, sest „Canadian Society of Radiological Technicians" on uhked temale. Seda on ka paljud eestlased, sest ta on ju Eestis sündinud ja ühe tööka ning südamliku eesti ema poeg.

Vargad viisid noore kunstniku viiuli

Sissetung korterisse sooritati New Yorgis 2. Ave. piirkonnas, 81. tän., õdede Virve ja Reet Pehmete korterisse õhtul kella 8 ja 10 vahel, mil mõlemad õed viibisid väljas. Ära viidi muusikat õppiva Virve Pehme hinnaline viiul ja mõlemate neidude ehteasjad. Omanikud hindavad kahju tõusvat üle $8000.

Viiulivarguse tõttu ei saanud Virve Pehme esineda Pauluse koguduse kirikus paar päeva hiljem. Samuti jäi tal ära teine ettenähtud esinemine.

Varas või vargad olid korterisse pääsenud arvatavasti valevõtme või akna kaudu, kuna sissemurru tundemärke ei olnud.

Teadaanne

Eesti Noorsoo Kasvatuse Seltsi Tütarlaste Gümnaasiumi Vilistlased Tartust — igas ilmakaares laiali!

E. N. K. S. Tütarlaste Gümnaasiumi kokkutulek on Londonis, pühap., 25. juunil, 1978., mis peetakse Royal Over-Seas League'is, Park Place, St. James's St., London, S. W. I., kell 2 p.l. — 7 p.l.

Armsad koolioed, tulge kokku jaanipäeval, s. o., laup., 24. juunil, 1978., Inglismaa EESTLASTE 26. LAULUPEOLE, Porchester Hall'i, London, W. 2., ja pühapäeval, 25. juunil, E. N. K. S. Tütarlaste Gümnaasiumi kokkutulekule, The Royal Over-Seas League, London, S. W. I., England.

Palun teatagse, kes tulevad E. N. K. S T. G. koosviibimisele pühap., 25. juunil, s.a.; R. S. V. P.: Mrs. Renate Tankaria, 6 Downside Crescent, Hampstead, London, N. W. 3. 2AP.

KAI KÄÄRID

MAALID MÜÜGIL suures valikus. Helistage ette 225-5595.

390 Princess Ave., Willowdale

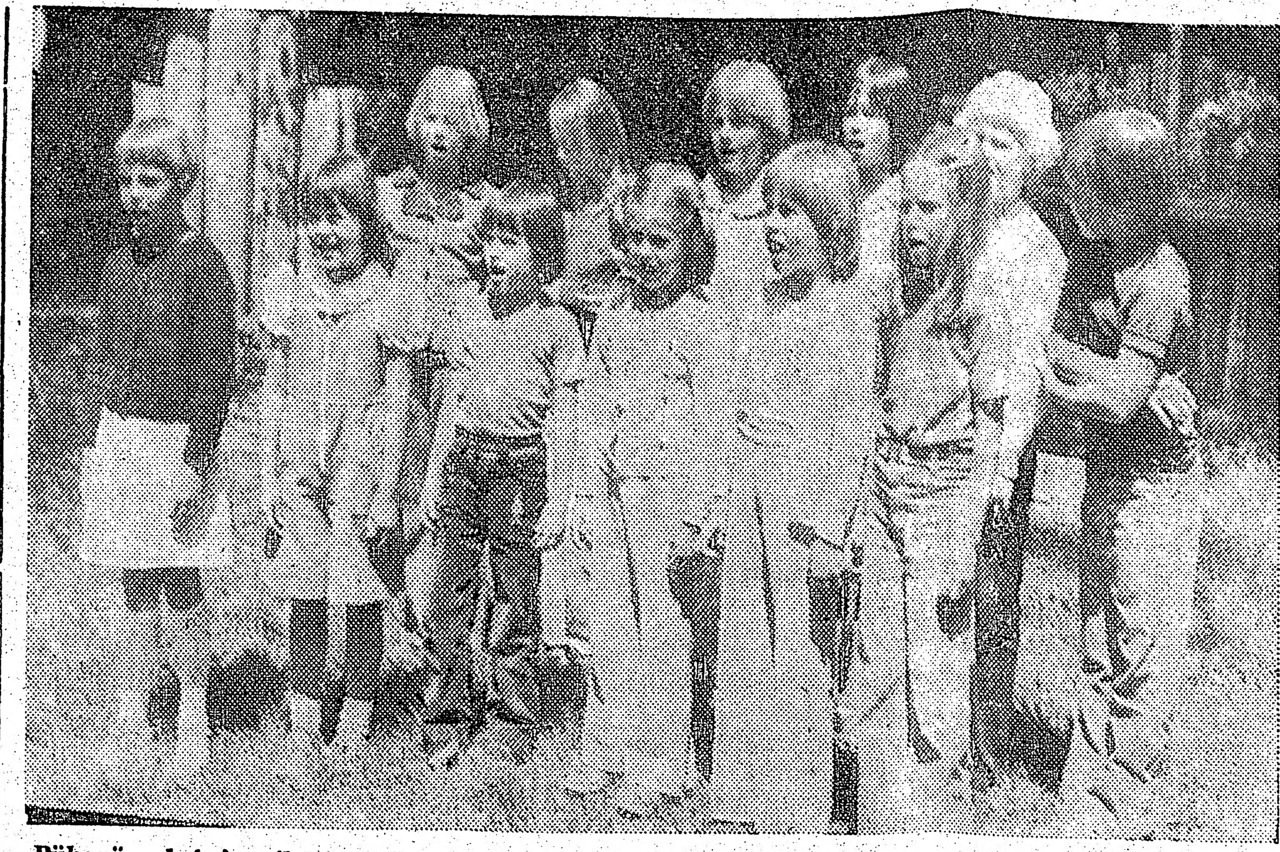

Pühapäeval, 4. juunil toimus Peetri koguduse vabaõhu-jumalateenistus Jõekääru laste-suvekodus. Üheks esinejaks oli seal koguduse pühapäevakooli laulukoor M. Viia juhatusel. Pildil lastekoor laulmas. Foto: J. Säägi

Uus seeria värvimeister Endel Kõksi töödest

Mag. Eda Sepp seletab kunstireproduktsioonide seeria saamislugu

AABS'i konverentsi eel andis Eesti Kunstide Keskus välja uue seeria kunstireproduktsioone. Seekord on valitud kuus Endel Kõksi maali, mis on eraostjate või veel kunstniku valudses. Postkaartide seeria valmistamisest ja valikust vestleb meile kunstiajaloolane mag. Eda Sepp, kes on olnud tegev uue seeria väljaandmisel.

E. Sepp seletab, et esimene selline kunstireproduktsioonide seeria, kus oli kuus O. Timmase akvarelli, tasus end majanduslikult ja jättis natuke ka üle, mis annab võimaluse selle mooduse jätkamiseks. E. Sepp arvab, et tema meelest on see väga hea algatus, sest nii lähevad eesti kunstitööd üle maailma andes võimaluse paljudele meie kunstnike loominguga tutvuda. See on Eesti Kunstide Keskuse ettevõte, kuid kunstinõukogu žürii valib diapositiividelt need tööd, millised lõplikult seeriasse võetakse.

Uus seeria, mille Tiit Talmet kujundas, on Endel Kõksi kunstitöödest ja veidi erineva suurusega. Diapositiivid tegi U. Wompa, siis trükiti 1000 poognat korraga igas 6 motiivi. Endel Kõks valiti just põhjusel, et tema töödes on suurepärased värvid, ta on lihtsalt meie suurim värvimeister.

E. Sepp kurdab, et Viimase kahe aasta jooksul, mis on möödunud O. Timmase seeria väljaandmisest, on trükikulud tunduvalt tõusnud. EKK peab neid rohkem müüma, et kulusid tagasi saada. Võimalik tulu läheb jälle uute kunstireproduktsioonide seeria tegemiseks. Praegu on valikkomitees Eda Sepp, Abel Lee, Peeter Sepp, Endel Kõks, Maie Landra, Malle Puhm, Stella Kerson EKK presidendina ja Emil Eerme kunstimuuseumi kuraatorina. Küsides, kes võiksid järgmiste kunstnikena kõne alla tulla, ta nimetab A. Kingisseppa ja Rutt Tulvingut, kuid oleks võimalik ka odavamalt teha graafilisi seeriaid must-valges nagu neid töid on H. Talvikul. Ta lisab siiski, et on võimalik ka samas seerias avaldada kahe kunstniku töid, kuid kunstniku loomingust parema pildi saamiseks on muidugi senine kuue reproduktsiooniga seeria eelistatavam.

Kaartide väljaandmine on kunstisektsiooni algatus. Seni on EKK juhatus sellesse soodsalt suhtunud ja see on hea. EKK-l on üle 1000 kunstiteose diapositiivi. Seni on lähtutud valiku tegemisel: et on valitud kunstnikud, kes on andnud suurema panuse meie kunstile. Valikkomiteel on oma žürii, kus Eda Sepp kunstiajaloolasena on nõuandja, kes tahab anda just üldpilti kunstniku loomingu paremikust.

E. Sepp ütleb, et sellega on seotud veel kaugemale ulatuvad mõtted. Trükkimisel jäävad valmis trükiplaadid järele ja kord võib neid kasutada Välis-Eesti kunstnike albumi trükkimiseks või väiksemate teoste trükkimiseks üksikkunstnikelt koos vastava tekstiga. Kui inimesed hästi kaartide väljaandmist toetaksid, siis oleks ka seda ideed võimalik teostada. Tuleks muidugi eelda-da, et teistel maadel asuvate eesti kunstnike loomingust samasuguseid seeriaid välja antakse. E. Sepp leiab, et selleks on koguni vajadus, sest Kodu-Eestis ei puudutata Välis-Eesti kunstnike elu ega loomingut pärast 1940-ndat aastat. Kui me nende loomingut ei tutvusta ega sellest ei räägi, siis jääb sellest tühimik.

Lõpuks ta arvab, et odav see töö ei ole, pealegi kui on tahetud kõrge kvaliteediga reproduktsioone välja anda. Kui võrrelda müügihinda kunstimuuseumide reproduktsioonidega, siis pole kaartide hind kallis. Kuid kõigile järgmise seeria ootajaile vastab ta, et mida kiiremini rahvas seda seeriat ostab, seda kiiremini antakse uus välja. Tõeliselt on see hea algus, kuna neid kaarte saab kasutada oma sõpradega sidemepidamisel eesti kunstiloomingu pisivormina, mida säilitatakse.

Ülikoolide lõpetajaid

Linda Troost Washingtonist lõpetas Smithi tütarlaste kolledzhi inglise keele ja eelmeditsiini alal B.A. kraadiga. Ta on suveti õppinud ka Oxfordi ülikoolis Inglismaal ja American Academy of Paris'is Prantsusmaal. Ülikooli kestel koreografeeris ta muusikalavastusi ja kirjutas kooli ajalehele muusikaarvustusi Amhersti, U. of Mass., j.t. kontsertidest. Ta siirdub edasi õppima University of Pennsylvaniasse, Philadelphias stipendiumi ja õppeülesandega PhD kraadi saavutamiseks.

St. Elizabeth College Morristownis, N.J. lõpetas sotsioloogia alal BA kraadiga Karin Linda Nigol. Ta asub tööle Newark'is, N.J. ja jatkab õpinguid magistrikraadi saavutamiseks.

California College of Arts and Crafts, Oakland, Kalifornias lõpetas BFA kraadiga Jaan Alan Lorents New Yorgist.

University of South Carolina lõpetas BA kraadiga cum laude kriminaalõiguse alal Allan-Edgar Pavel. Noor lõpetaja kuulub Phi Peta Kapa Honor Society'sse.

Loyola University of Chicago lõpetas Lydia Helen Freiberg BS kraadiga (Honors) õe kutsealal. Ta kuulus Sigma Theta Tau liikmeskonda. Tööle asub ta Evanstoni haiglas.

H. KIRIK
Insurance Agency
KINDLUSTUSED
23 WESTMORE Dr., Suite 200
Rexdale, Ont. M9V 3Y7
Tel. 745-4622

Toronto Eesti Täienduskooli lõpu-koosviibimise eel toimus traditsiooniline lühike tseremoonia Eesti Majas mälestustahvli juures. Pildil näeme Mia Tein'i palvust lugemas, paremal õpetaja E. Kuusk. Foto: J. Kreilis

Peetri koguduse vabaõhu-jumalateenistus Jõekäärul

Pühapäeval, 4. juunil toimus Jõekääru lastesuvekodu metsakirikus vabaõhu jumalateenistus rohkearvulisele rahvahulgale, kes olid kasutanud ilusat kevadist pühapäeva väljasõiduks Jõekäärule, et kuulata jumalasõna ja hingata värsket kevadist õhku sellel kaunil eestlaste „oma" territooriumil. Koos koguduse liikmetega olid kaasas ka koguduse pühapäevakooli õpilased. Palvelistena viibisid jumalateenistusel ka Jõekääru maa- ja majaomanikud, naabriküla Royal Beachi ja teisi ümbruskonna eestlasi.

Metsakiriku altar oli kaunistatud õitsvate sirelitega, kuna kiriku maa-ala ja ümbrus oli Naisseltsi poolt hästi puhastatud ja korrastatud.

Jumalateenistust kaunistasid pühapäevakooli õpilaskoor Margit Viia ja Vaimuliku Orkestri ansamel I. Korjuse juhatusel, Liina Purje oli solistiks ja Inga Korjus organistiks.

Õpetaja O. Puhm luges pühakirja Matteuse ev. 5. peatükist ja oma jutluse aluseks oli võtnud Taaveti 121 laulu. Õpetaja tõi näiteid piiblist ja võrdles neid väga tabavalt tegeliku eluga.

Jumalateenistuse lõpul õpetaja tänas T. E. Naisseltsi, palus Jumala õnnistust ja kaitset Eestile ning õnnistas palvelisi.

Kirikust siirduti suvekodu söögisaali, kus koguduse perenaised pakkusid hapukapsasuppi ja kohvi. Peale lõunat järgnesid koguduse noorte sportlikud mängud, milleks Taevataat oli kinkinud soodsa ilma.

SPORTLIKE MÄNGUDE TULEMUSED:

KIIRUSJOOKS

3—4-aastased:
1. Paul Tralla
2. Reimar Rätnik
3. Liisa Puhm

5—6-aastased:
1. Laura Randmaa
2. Rita Läte
3 Andres Abe

7-aastased tüdrukud:
1. Tamara Tambre
2. Monica Roose
3. Liisa Novek

7—8-aastased poisid:
1. Peeter Roose
2. Victor Härm
3. Paul Brouthon

9-aastased
1. Pia Kori
2. Pia Metsala
3. Rita Lees

10-aastased:
1. Ingrid Jürman
2. Tiina Hubel
3. Liisa Abe

11—12-aastased:
1 Juta Metsala
2. Kalli Hubel
3. Karin Jürman.

KOTIJOOKS

3—4-aastased:
1. Reimar Rätnik
2. Paul Tralla

5—6-aastased:
1. Laura Randma
2. Tarmo Sulev
3. Rita Läte

7-aastased:
1. Paul Brouthon
2. Tamara Tambre
3. Monica Roose

8—9-aastased:
1. Pia Metsala
2 Rita Lees
3. Pia Kori

10-aastased:
1. Ingrid Jürman
2. Lisa Abe
3. Tiina Hubel

11—12-aastased:
1. Juta Metsala
2. Martin Härm
3. Kalli Hubel.

J. S—gi

● „Boston University Today", ülikooli ajaleht, toob kirjutuse kammermuusikast, peatudes pikemalt selle linna School of Art (SFA), ja selle associate professori Endel Kalami juures, kes alates 1969. a. on korraldanud seal kammermuusikalist kava. Märgitakse kiitvalt tema saavutusi. Tuues kõnelusi E. Kalamiga, käsitatakse ka kraadide küsimust selles muusikaõppeasutuses. Kalam märgib, et see kool on esimesi, kus on edaspidi võimalik saavutada „graduate" kraadi ka kammermuusika alal. Artiklis öeldakse, et E. Kalam on eestlane ja antakse kokkuvõtlikult tema haridus- ja elukäik.

VABA EESTLANE
kaks korda nädalas

Maksab Kanadas:		Väljaspool Kanadat:
Aastas	$30.—	$32.—
Poolaastas	$16.—	$17.—
Veerandaastas	$ 9.—	$ 9.50
KIRIPOSTIGA		
Kanadas:		USA-s:
Aastas	$48.—	$53.—
Poolaastas	$25.50	$27.50
Veerandaastas	$13.50	$15.—

LENNUPOSTIGA ülemere-maadesse:
Aastas $62.—, poolaastas $31.50, veerandaastas $16.50

Aadressi muudatus 30 centi. Üksiknumbri hind 35 centi.

Kanada aadressidele palume märkida „POSTAL CODE" ja USA aadressidele „ZIP CODE"

Pangatshekk või posti rahakaart kirjutada Free Estonian Publishers nimele.

Tellimine saata:
VABA EESTLANE
P.O. Box 70, Postal Stn. C, Toronto 3, Ont.
M6J 3M7

Palun mulle saata VABA EESTLANE aastaks / poolaastaks / veerandaastaks — tavalise / kiripostiga alates „.....“ .... 197..... Tellimise katteks lisan $ .... siinjuures rahas / tshekiga / rahakaardiga. (Raha saata ainult tähtkirjas).

Nimi ....

Aadress ....

KAUAAEGSE HAIGUSE JÄRELE LAHKUS VAIKSELT MEIE ARMAS ABIKAASA, EMA JA VANAEMA

LINDA KUKK

Neiuna Abel
Sündinud 7. augustil 1907 Tartus
Surnud 5. juunil 1978 Montrealis

Sügavas kurbuses

abikaasa HANS
tütar ENE PURRE abikaasaga
tütretütar KARIN

ENDIST PALLASLAST, KUNSTNIK

RUDOLF LEPVALTS'i

mälestavad

BENITA VOMM
JÄAN MILJAN
ARTUR MIHKELSOO
ERIC PEHAP
ALFRED HOFFMANN

ARMAST

LINDA KUKK'e

mälestavad leinas

MARIE LUIK
ÄIDE MUNDI perekonnaga
ALEX ja NADJA MURUNURM
LINDA ODER perekonnaga
LEIDA RAVA
ERNST ja SALME TIIVEL perekonnaga
ELMAR ja NETI SÜGISE
SIINA VIIRMAN
JAANUS ja ERNA ÜLAVERE

PIKA VAEVARIKKA HAIGUSE JÄRELE LAHKUS IGAVIKKU MEIE KALLIS

ADELHEID INGEBORG HAVIKO

Sündinud 15. oktoobril 1910 Tallinnas
Surnud 8. juunil 1978 Torontos

Mälestavad sügavas kurbuses

abikaasa VERNER
poeg ANDRUS perekonnaga Torontos
ÕDE ja SUGULASED Eestis
SUGULASED Rootsis

HEAD TUTTAVAT

PRIIDU MANN'i

mälestavad

ELAINE ja ARVO

KALLIST LAPSEPÕLVE-SÕPRA JA PINGINAABRIT

UNO MANKIN'it

mälestab

ILMAR MIKIVER LIISUGA

LAHKUNUD SÕPRA

PRIIDU MANN'i

mälestavad

JAAN NAUDI perekonnaga
VALVE KAUL perekonnaga

JÄÄDAVALT LAHKUS ARMAS ÕEMEES

JUHAN HÕBEDA

Surnud 4. juunil 1978 Stokholmis

Mälestab leinas

RALF abikaasaga

KAUAAEGSET HEAD SÕPRA

ADA HAVIKO't

mälestavad

E. ja S. SIIVIK
LEA KIIK perega
L. ja A. MUNI
ÜLO MUNI perega

KALLIST

ADELHEID HAVIKO't

mälestavad

ERIKA
HEDO, KALJO, MIHKEL ja PEETER

AUGUST VARIK'ut

mäletab

ARTHUR TIIDO perekonnaga

KAASAEGSET SÜNNIKODU LÄHEDAST JA KAUAAEGSET SÕPRA

AUGUST V. NAARISMAA'd

mälestab leinas

R. LOIKEN abikaasaga

KAASTUNDES VARIKU SKAUDIPEREKONNALE
ABIKAASA JA ISA

AUGUST VARIK'u

lahkumise puhul

Kui üks süda
ja üks hing!

LEMBITU MALEV

Murray E. Newbigging
MATUSEMAJA

Aastakümnete kogemus eestlaste teenimiseks. Oskuslik nõuanne ja mõõdukad hinnad.

M. WAYNE HAMILTON
Funeral Director

733 Mount Pleasant Rd.
(lõunapool Eglintoni)

Helistada tel. 489-8811 • 489-8892

MEIE LÄHEDAST, HEAD NAABRIT

LINDA KUKK'e

mälestavad

ENN JÕGAR abikaasaga
KOIT KIRME abikaasaga

Endel Rubergi kunstinäitus Vancouveris

Käesoleva kuu lõpul, 28., 29. ja 30 juunil toimub Vancouveris sealse „Meie Kodu-' ruumides Montrealis elava eesti kunstniku Endel Rubergi kunstinäitus. Näitus on eriti selletõttu huvipakkuv, et seal on esmakordselt väljas kunstniku uuema loomisperioodi tulemused. Kokku on väljapanek võrdlemisi rohkearvuline, kuni 60 tööd. Lisaks näidatakse seal A. Kivilo tehtud helifilmi „Ruberg", kus selle väga huvitava eestlase mitmekülgsus eriti reljeefselt on esile toodud. Näituse korraldajaks on Vancouveri Eesti Selts.

Endel Ruberg, kes kümmekond aastat tagasi avastas ja ajajooksul meiterlikuks on viimistlenud külmutustehnikas akvarelli maali, esitab rikkaliku valiku oma töödest. Külmutustehnika on kunstnikule kannatusrikas protsess, sest rikkaliku külmutusornamentika saavutamiseks peab kunstnik töötama täpselt külmumistemperatuuris ja kiirelt. Sellega on juba produktsiooni aeg piiratud lühikestele perioodidele talvel.

Rubergi inspiratsioniallikas on loodus, peamiselt on ta loonud suure hulga idüllilisi maastiku meeleolusid inspireerituna Lättemäelt, mis on Montreali eestlaste aasta ringi kasutatav aktiivsuste keskus. Rahustavad maastikud, mis ei üritagi olla esituselt dramaatilised, ei kompositsioonilt ega värvilt dekoratiivsed, vaid on südamlikud, koguni lihtsad reageeringud looduse muljetest.

Viimasel ajal on Ruberg pöördunud taeva avaruse ja valguste kirjeldamisele. Selles saavutabki ta erakordse resultaadi, atmosfääri tunnetuse, samuti pääsevad nendes mõjule Rubergi külmutustehnika erilised fantastilised pinnamustrid. Koloriit kogu Rubergi loomingus on delikaatne, vahest peaaegu monokroomne. Vastavalt puudub neis dekoratiivsus, säravad koloriidi efektid ja valguse-varjude kontrastid, kuid kogu resultaat on äärmiselt delikaatne ja peene-nüansiline.

Tema on aga meister ka mitmesugustes nahatöö tehnikais, nii tarbe kui ka kujutavkunstis, kasutades kõiki naha omadusi.

MEIE ARMAST ISA, VANAISA JA VANAVANAISA

JUHAN KALDA't

(end. FUKS)

Reskapten, V.R. I/3, endine kolmekordne Riigikogu liige
sündinud Tahkurannas 23. nov. 1890
surnud samas 18. juunil 1977. a.

leinavad

Olgu Sulle muld
kergem kui elu
viimased 36 aastat

TÜTAR laste ja lastelastega Eestis
POJANAINE laste ja lastelastega Eestis
POEG abikaasaga, lastega
ja lastelastega Kanadas

KALLIST VARALAHKUNUD

MICHAEL UNTERMANN'i

mälestame armastusega

LIA ja LEMBIT PIKKOV perekonnaga
VAIKE ja HANS LUGUS perekonnaga

Eesti Kodu õnnistas õp. E. Pähn, kes ka ise asus sinna eestlaste ühiskodusse elama. Pildil õp. E. Pähn vaimulikku kõnet pidamas, taustal Eesti Kodu Segakoor. Foto: Vaba Eestlane

Filatelistlik suurnäitus Torontos

Neli aastlast esitavad häid materjale Eesti postiajaloost

Käesoleval nädalal toimub Torontos Kanada internatsionaalne filateelia näitus suures CNE automotive hoones. Näituse toetajad on Royal Philatelic Society of Canada, Federation Internationale de Philatelie ja Federacion Interamericana de Filatelia. Näituse puhuks andis Kanada Postivalitsus välja lisaks varem avaldatud esimesele 12-cendisele, veel kolm uut Capex-postmarki, 14 c, 30 c ja $1.25 väärtustes. Viimasest kolmest on trükitud ka esimene suveniirpoogen Kanada postiajaloos.

Väljapanekud täitsid hiigelruumi. Näituse tuumiku moodustavad kuninganna Elizabeth II Royal Philatelic kogu, näidates just Inglismaa, Briti Kolumbia, Vancouveri saare, Newfoundlandi, Nova Scotia väljaandeid. Omad väljapanekud on Kanada postimuuseumilt, USA rahvuslikust postmarkide kogust Smithsonia Instituudis. Näituse huvipunktiks on maailma hinnalisim postmark, Briti Guyanas 1856. a. väljaantud 1-cendine,

mis osteti 1970. aastal 250.000 dollari eest, aga mida tänapäeval hinnatakse vähemalt 500.000-le dollarile;

omanik arvab siiski, et selle väärtus on juba kuni 1 miljon dollarit.

Teistest maailma rariteetidest on eriväljapanek, kus on Hondurase „must Honduras", USA Kolumbuse 4 c värvivahe, Bermuuda 1849. a. nn. „Perot" väljaanne, Shveitsi „Baseli tuvi", Kanada 1851. a. ilmunud 12-cendine, mille hinnaks on praegu $90.000, USA 1851. a. 1-cendine, vastupidi trükitud pildiga postmargid ja mõned teised, mis on väga tugeva valve all ja millest vaatlejad saavad ükshaaval mööduda.

Eesti postiajaloost ja postmarkidest on väljapanek neljalt eesti filatelistilt. Rootsis elavalt

Vambola Hurdalt on väljapanek postiajaloost kirjadena 1798—1914, ennefilateelia aeg, punkt-postmargid, provisionaalsed templid ja muud.

Tema kõrval on USA-s elava Adolph Lelle Eesti provisionaalne aeg 1918—1920, mitmesugused tembeldused kirjadel ja postmarkidel, rõhk asetatud just templite stiilide arengule.

Postiajaloo osas oli Kanadas elavalt filatelistilt Vello Mändverelt Eesti postiajalugu pealkirja all „Ühe väikse riigi sünd ja surm". Alates eelfilateelia ajaga, läbib I maailmasõja, Vabariigi algaja kuni 1940. a. järgnevate okupatsioonidega. See oli väga oskuslikult esitatud ümbrikuist, postmarkidest, kohalikest okupatsiooniaegseist väljaandeist väljapanek, mida selgitati kaartide ja küllaldase tekstiga.

Kõrvalolevas Elmar Ojaste väljapanekus oli väga põhjalik uurimus postitsensuurist Eesti Vabadussõjas 1919—1921.

Jällegi rohkelt ümbrikke, kus tsensori kolmenurgeline templijäljend või üherealine „Sõja kontrollpunkt" märgib, et „kroonu silm" on saadetisest üle käinud.

Filatelistlike perioodiliste väljaannete hulgas on ka „Eesti Filatelisti" neli viimast numbrit.

Kogu näitusest jääb üldilme, et selles on rõhutatud just postiajaloolist kujunemist maailmas. Kõigil vanemail riikidel olid põhjalikud väljapanekud enne-filateelia ajast ja esimesed väljaanded kõigi oma vigadega ja erinevustega Ainult noored riigid muudavad pildi kirevamaks tänapäevaste trükitehniliste töödega või demonstreeritakse mõne väljaande juures kuidas idee arenes selle tekkimisest valmis postmargini.

Kanada Postivalitsusel on eriti suur väljapanek, alustades kunagise poe sisustusega, mis ka postkontori aset täitis. Sellest peale on postisüsteem üha uuemaks ja moodsamaks muutunud.

Kuna Kanada on andnud välja mitmeid indiaanlaste motiividega postmarke, siis esines indiaanlaste grupp tantsude ja laudega.

Kanada Postivalitsus andis välja uued Capex-postmargid. Neid oli kohapeal võimalik saada ja lasta tembeldada. Millegi pärast teenisid tuhandeid inimesi 6—7 postiametnikku, mistõttu soovijail tuli oodata 4—5 tundi, mis muutis inimesed sabas seistes iroonilliseks Kanada postivalitsuse vastu. Oli kuulda väga teravaid sõnu sellise korralduse korraldamatuse osas, mida postivalitsus polnud ette näinud.

Sama lugu oli esimestel päevadel näituse ruumi sissepääsuvõimalusega. Sajad ja sajad inimesed pidid tunde ukse taga ootama, kuna kaks piletimüüjat ei suutnud küllalt kiiresti pileteid müüa. Ka see tõstatas küsimuse, kui kogu maailmast oli suudetud välja tuua näituse materjalid ja tohutu arv margiärimehi, kas siis polnud võimalik rakendada tööle kõiki nelja kassaluuki, mis seal ehitusel juba olid olemas. Võibolla suudetakse nädala keskpaiku esinevaid vigu kõrvaldada, muidu võib juhtuda nii, nagu mitmed USA-st tulnud ütlesid, et nad sõitsid lennukil Torontosse, seisid 5—6 tundi sabas ja pidid siis jälle lahkuma, kuna kogu miljoneisse dollareisse hinnatud näitus jäi hoopis vaatamata.

Skaut- ja gaidmalevate spordipäev Jõekäärul

Skautlike ja gaidlike noorte spordipäev kergejõustikus toimub Jõekääru staadionil laupäeval, 17. juunil. Iga-aastase võistluse kavas on tänavu mitu muudatust, eriti nooremates klassides. Algus on pool tundi varem kui eelmistel aastatel, s.t. on nüüd kell 10.30. Registreerimine toimub kohapeal kell 9 kuni 10.30, ja kohalesaamine jääb, nagu alati, osavõtjate ja üksuste korraldada. Staadionil on võimalik osta kerget suupistet ja limonaadi. Lõpp on oodata umbes kell 17.00.

Muudatustena vanuseklassides 6—11 a. on odaheide asendatud pesapalliviskega ja kettaheite asemel toimub 200 m jooks. Vanemates klassides toimub kettaheite asemel 400 m jooks. Põhjusteks on soov vähendada kardetavamaid momente ja tasakaalustada võistlusalasid, mis on senini toonitanud heiteid jooksude arvel.

Nõnda on võistlusklassideks 6—7, 8—9 ja 10—11 a., eraldi tüdrukutele ja poistele. Nende võistlusteks on kõrgushüpe, kaugushüpe, kuulitõuge, pesapallivise, 200 m jooks, 60 m jooks ning 800 m käik. Punktidearvestus igas klassis on 10, 5, 4, 3, 2, 1 ning suurim koguarv igas klassis võidab. Eriauhind on ka välja antud parimale poisile ja tüdrukule vanuses 6—11 a. võistluspäeval. Siin ei loe mitte ainult punktide arv vaid ka tulemuste tase.

Vanematele klassidele on vanused 12—13, 14—15, 16—17 ja 18—19 a. Võistlusaladeks siin on kõrgushüpe, kaugushüpe, kuulitõuge, 400 m jooks, 100 m jooks ja 1500 m käik. Punktidearvestus on sama kui noorematel, ning ka vanematel klassides on välja pandud vastavad eriauhinnad parimale poisile ja tüdrukule. Lahtise võistlusena kõikidele noorteklassidele on 3000 m jooks Toronto Eesti Suusaklubi karikale.

Osavõtumaks on $1.00 igalt võistlejalt vaatamata võistlusalade arvule. Sobiv spordiriietus on soovitav, nagu varemgi. Auhinnad tulevad üleandmisele spordipäeva lõpul.

Spordivõistlustel on vaja palju abilisi mõõtjaid, ajavõtjaid, üleskirjutajaid, tehnilisi instruktoreid jne. Noortejuhtidest üksi ei ole selleks küllalt ja võistluste korraldajad — gaid- ja skautmalevad — paluvad vanemate ja pealtvaatajate lahket kaasabi kus seda on vaja.

Wintario võidud

Neljapäeval, 8. juunil toimunud Wintario loterii loosimisel langesid viis 100.000-dollarilist peavõitu pileteile nr. 92899 seeria 44, nr. 94304 seeria 35, nr. 87528 seeria 36, nr. 94254 seeria 14 ja 51724 seeria 66.

JAAN ALMER
KATUSETÖÖD
Tel. 699-5295
Teeme uusi ja parandame vanu nii lamas kui ka suvilates

Kujutava kunsti STUUDIO
Joann SAARNIIT
Müügil õlimaalid
567 Rochampton Ave.
Tel. 488-5895

Korrastan
VÄIKEMOOTOREID
muruniitjad, kettsaed, lumepuhujad ja päramootorid.
Tel. 225-3983 — H. KASK

ILUS KRUNT MÜÜA
Udoras, Jõekäärul
Tel. 787-5157

ALNA
TORONTOS
Piduülikondade rentimine
Ülikonnad ja püksid tellimisel
437 DANFORTH AVE.
Tel. 463-8104

SOOVITAKSE MAJAPIDAJANNAT
VÄIKSELE PEREKONNALE.
Korter, hea palk. Peab oskama inglise või saksa keelt.
Tel. 241-9509

Eesti Kodus müüa
2 MAGAMISTOAGA KORTER
Informatsioon tel. 281-1792

Nüüd on sobiv aeg saata suveks karusnahksed esemed külmutushoiuruumi
Paras aeg parandusteks, ümbertegemisteks ja puhastusteks enne sügishooaega
Tasuta viimine ja toomine!
UUS TÖÖKODA — 5463 A Yonge St.
The Finnish Place peal
THE FURRIER
OLLI NIEMINEN
Tel. 224-2098
Kodus 881-0189

LINHOLM LIMITED • REALTOR
EESTI KINNISVARA OSTU-MÜÜGI FIRMA
Toronto piirkonnas eestlastele abiks juba aastast 1954. Meie pikaajaline praktika ja sõbralik teenimine on teie huvide parimaks kaitseks. Kohest teenimist hr. Linholm'ilt telefonil 486-7752, õhtuti helistada 489-9932.
PIDEV NOUDMINE ELUMAJU MÜÜGIKS SAADA!

EDWIN K. KARVONEN
B.A., C.A.
CHARTERED ACCOUNTANT
UUS AADRESS: 4900 Sheppard Ave. E. (idapool McCowan'it)
Scarboro, Ont. M1S 4A7 — Tel. 293-7513

Hillside Bakery and Delicatessen
2851 LAWRENCE AVENUE E. Tel. 261-2238
(Hillside Plaza, Brimley nurgal)
Omanik Ake Saarinen
Värsked saadused iga päev — Kõik delikatessid saate meilt
Ari avatud: teisip., kolmap. ja neljap. 9—6, reedel 9—7, laup. 9—4. Esmasp. suletud.

EESTLASED! Kui sõidate Muskokasse või mujale kaugemale põhja, siis tehke vahepeatus meil!
SUOMI RESTAURANT
Highway 11, 6 miili Gravenhurstist lõunas
L.L.B.O. litsents
TELEFON (705) 689-5337
Meil on saadaval riisivorsti, kapsarulle, kanada parimaid karjala-pirukaid ja palju muud maitsvat.

Surnuaiapüha Mount Pleasantil

Eeloleval pühapäeval, 18. juunil toimub Mount Pleasanti surnuaial Toronto Kolmainu koguduse jumalateenistus, kus mälestatakse ka lahkunuid omakseid. Jumalateenistus on eestlaste matusepaiga juures. Koraale saadab orelil G. Ittal. Toole on varutud ka istumiseks, kuid on soovitav ka oma toolid kaasa võtta. Vihmase ilma korral on jumalateenistus Mount Pleasanti Mausoleumis, mis asub surnuaia ületee olevas osas ja kuhu juhatab kollane keskjoon.

5-tollised jätkudeta vihmaveerennid
ALCAN VÄRVITOONIDES
valge, pruun, must, helebeesh, metsaroheline
Varustame ISETEGIJAID vihmaveereanidega ja sinna juurdekuuluvaga
HELISTAGE
FACTORY ON WHEELS
661-3843 661-3021

SPORT

Eric Püss võitis esiküti tiitli

T. E. Ö. J. S. korraldusel toimus 27. mail 1978. a. laskevõistlus naavlipüssist Eriti pinevaks kujunes võistlus kahe esiküti H. Kuusiku ja Eric Püssi vahel, kus esimesel ja teisel võistlusringil saavutasid mõlemad esiküitid võrdseid tagajärgi. Võistlus lõppes kolmanda võistlusringi tulemustega: Eric Püss 90 punkti sajast võimalikust, seega Eric Püss kaitses Kindlustusselts H. Kiriku poolt väljapandud rändkarikat 1978. aastal. Teisele kohale tuli H. Kuusik 88 punktiga, kolmandaks A. Nüüd, järgnesid I. Sambla, M. Veskimäe, Edgar Püss, E. Saar ja A. Lukk.

o

Seltsi kevadisel havipüügi võistlusel Simcoe järvel, Cooks Bay'l 3. juunil 1978. a. tuli esimesele kohale P. Kunstimees 6 naela ja 8 untsilise haugiga, millega P. Kunstimees kaitses T. E. J. S. juhatuse poolt väljapandud rändkarikat 1978. aastal. Teisele kohale tuli H. Kask ja kolmandaks H. Suurna.

Simcoe järves on ka järve-hiiglasi, mida võib tõendada seltsi esimees Ü. Villmäe, kelle õnge võttis kala, mis juuresolijate arvates võis kaaluda 40—50 naela. Veest väljavõtmisel purustas kala püügiriistad, väljatõste võrgu raami ja kadus järve sügavusse.

Eestlased Ontario orienteerimise meistrivõistlustel

Tänavused Ontario orienteerimise meistrivõistlused peeti 3.—4. juunil Coburgist põhja pool Northumberland County Forest aladel.

Võistlusest võtsid osa ka mitmed eesti orienteerijad. Kohal olid Mall Peepre, Kaljo Mandre-Manno, Theo Vellend ja Raimond Mandre-Manno. Neist tuli veteranide klassis Ontario meistriks Kaljo Mandre-Manno (kahe päeva aeg loeti kokku). Mall Peepre oli kolmas naiste lahtises klassis ja Raimond Mandre-Manno viies nooremate poiste klassis.

K. MANNO

Uus maailmarekord teivashüppes

Ameeriklane Mike Tully tegi Corvallis, Oregonis peetud kergejõustikuvõistlusel uue maailmarekordi teivashüppes 5.71, mis on ühe sentimeetri võrra parem endisest maailmarekordist. 21-aastane üliõpilane hakkas tõsiselt teivashüpet harrastama 1974. aastal olles viimases klassis. Kui ta tulemus oli 1973. aastal 3.50, siis 1974. a. ületas ta juba 5.10, 1975. a. parim tulemus oli 5.43 ja 1976. a. 5.44. Möödunud aastal hüppas ta 5.60. Endine rekord 5.70 kuulus ameeriklasele Dave Robertsile ja on pärit 1976. aastast.

Teivashüppe arengu tõus viimaseil aastail:

Mike Tully, USA 1978	5.71
Dave Roberts, USA 1976	5.70
Earl Bell, USA 1976	5.67
W. Kozakiewicz, Poola 1977	5.66
Bob Seagren, USA 1972	5.63
Tadeusz Sluzarski, Poola 1976	5.62
Larry Jessee, USA 1978	5.61
Kjell Isaksson, Rootsi 1972	5.59
Dan Ripley, USA 1976	5.59
V. Trofimenko, NL 1977	5.59
V. Kishkun, NL 1977	5.55
J. Prohorenko, NL 1976	5.53
Antti Kalliomäki, Soome 1976	5.53
Don Baird, Austraalia 1977	5.53
Marius Klimczyk, Poola 1977	5.53

Sperdiuudiseid kodumaalt

Eesti sporlastele oli kergejõustikuhooaja esimeseks suurvõistluseks Balti riikide ja Valgevene nelja maa vaheline võistlus Kaunases. Täiskasvanute võistlustes oli Eesti Valgevene järel teine. Juunioride kohtumises aga jäi Eesti tasavägises võistluses Valgevene ja Läti järel kolmandaks. Eestlastest olid võidukad Jaak Uudmäe kolmikhüppes tulemusega 16,47, Enn Rohula ja Heino Sild kuulitõukes, tagajärjed vastavalt 18.97 ja 18.78, Gennadi Organov 200 m jooksus ajaga 21,3, kuuludes ka 4x100 m teatejooksu meeskonda. Naistest võitsid Sirje Alev 3000 m ajaga 9.47,3, Aili Alliksoo 100 m tõkkejooksus 14.1 ja Heli Mägi kaugushüppes 6.03. Meistersportlase normi ületavate isiklike rekordite ja teise kohaga paistsid silma Henn Piirisild kaugushüppes 7.67, Tarmo Valgepea kõrgushüppes 2.12. Juunioride hulgas oli silmapaistvaim Silva Oja, kes võitis 100 m tõkkejooksu 13,8, kõrgushüppe 1.75 ja kaugushüppe 6.14; viimane on Eesti noorterekordist parem.

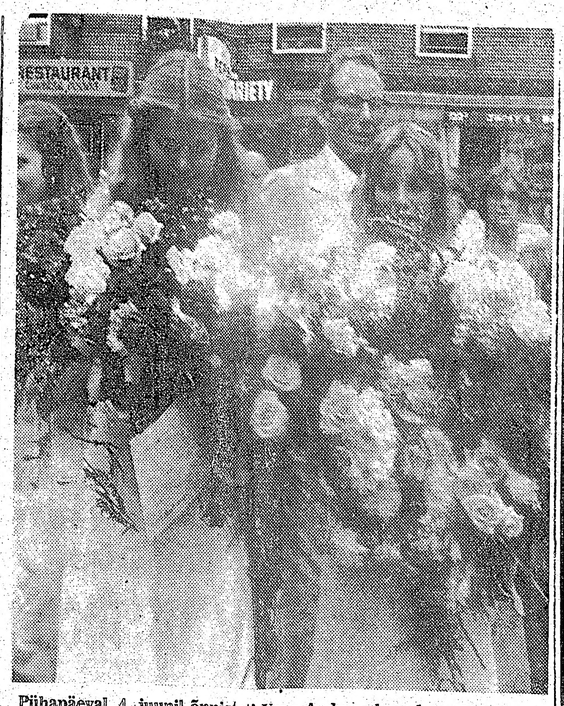

Pühapäeval, 4. juunil õnnistati Vana Andrese koguduses leerinoori, keda pärast külvati üle lillede ja õnnitlustega. Pildil leerinoored Ene Liis Tombak (vasakul) ja Ingrid Mai Piil. Nende vahel koguduse esimees A. Roost. Foto: Vaba Eestlane

Kristus ja Kalevipoeg
A. Roosi uues teoses

Mai algul ilmus New Yorgis kirjanduslik teos pealkirjaga „Juutide kuningas Tallinnas", autoriks endine rootsi-eestlane Aarand Roos, kes siirdus tunamullu Washingtoni, liitudes „Ameerika Hääle" eestikeelsele saadete toimetusega. Järjekordne ilukirjanduslik sündmus on seotud mõnegi mõtlemapaneva asjaoluga: kõigepealt on tegemist kuuenda teosega autorilt, keda peame pagulasparnassi noorimaks esindajaks!

Tema debüüt 1960-ndate aastate keskpaiku toimus ajal, mil meie kirjanduspõllul üheainsa aasta jooksul kerkis esile kolm uut talenti: tollal 24-aastane Aarand Roos, 27-aastane Elin Toona ja 31-aastane Helga Nõu. Hiljem ei ole neist nooremaid jõudnud iseseisva teose väljaandmiseni ilukirjanduslikus zhanris. Küll aga leiame aeg-ajalt „Tulimulla" ja „Mana" veergudelt luuletusi ja lühiproosat päris noortelt harrastajatelt.

Roos ilmus areenile „Lehmatapjaga", jätkas keskonnahoolde vaimust kantud poeetilise „Tallermaaga" ning marurahvuslike luuletustega „Oma koli, oma voli", milles ta uperpallitab sõnade ja assosiatsioonidega — sellest on ilmunud kaks trükki. Seejärel kirjutas eestluri nime omandanud Roos novellikogu „Esto-Atlantis", mis andis New Yorgi eesti noortele inspiratsiooni, tulemusega samanimeline noortekoor. Viimati ilmus Roosi sulest (samuti kahes trükis) Türgi eestlaste elulugu kirjeldav „Jumalaga, Kars ja Erzurum".

Ja nüüd saabus kirjandusläuale „Juutide kuningas Tallinnas" („Maarjamaa" kirjastus, 100 lk., 10 vinjetti autorilt, hind 6 dollarit). Mida kujutab endast uus teos? Roos peab seda ise sisult jutlustekoguks, stiililt aga millekski esseistliku ja fantastika vahemaal. Niisiis raskesti liigitatav teos.

Autor kõrvutab ristiusku eestlusega, selleks otstarbeks kujutledes Jeesust ja ta jüngreid tegutsemas keskaegses Tallinnas, kus ta jälgib meie esivanemate ja rahvaluule sangari Kalevipoja reaktsioone; ta polemiseerib Visnapuuga, aluseks luulemeistri tsükkel „Kõnelusi Issandaga"; ning annab lõpuks oma usutunnistuse ja pöördub üleskutsega kaaseestlaste poole.

Neile, kes Roosi isiklikult ei tunne, võib näida kummalisena, et „Lehmatapja" nimelise kriminulli paroodia autor tosin aastat hiljem kuulutab ilukirjanduslikus vormis evangeeliumi. Heites aga pilgu tema loomingulisele teekonnale, selgub, et juba 1969-ndal aastal ilmunud luuletuskogus esineb kristlikke motiive ja seisukohti.

Nii ei tule usuliste teemade valik lausa üllatusena. Teoses „Juutide kuningas Tallinnas" annab ta selleks vastava taustakirjelduse, nähes oma osana „esinedа kristlasena rahvuslaste keskel" ja osutada, et eestlastel on tõesti asja juutide kuningaga ning et kontakt temaga rikastab eestlast ka eestlasena.

Teos on saadaval järgmiste esindajate kaudu: Torontos „Vaba Eestlase" talitus, „Meie Elu" talitus, kirjastaja Vello Salo, pastor Kaljo Raid ja Toronto Eesti Baptisti Kogudus; Vancouveris dr. Artur Proos ja õp. T. Vaga.

ILMUS

Karl Ristikivi

„TULI JA RAUD"

Romaan — 343 lk.

Hinnad tellijaliikmeile:

	üksikraam.		poolsari (6 raamatut)		sari (12 raamat.)	
	br.	köit.	br.	köit.	br.	köit.
USA ja Kanada $	5.90	8.—	33.—	46.—	64.—	89.—

Kaanehind mitteliikmeile: br. $8.—, köit. 10.50

ESINDAJAD KANADAS:

A. Viirlaid, 63 Glen Davis Cresc., Toronto M4E 1X7, Ont.; Estonian Publishing Co. „Meie Elu", 958 Broadview Ave., Toronto M4K 2R6, Ont.; E. Kalm, R. R. 2, Breslau, Ont. N0B 1M0; E. Kivestu, 588 Westluke Ave., Montreal H4X 1P7, Que.; **O. Laaman, 1415, 28 St., W. Calgary T3C 1L8, Alta; V.** Lenk, 511 Lawson Rd., London, Ont. N6G 1Y1; H. Lille, 1 Eriksdale Rd., Etobicoke M9C 2B5, Ont.; V. Metski, 6 Dawn Rd., St. Catharines L2N 4M7, Ont.; **L. Normet, 343 Cannon St.** E. Hamilton, Ont. L8L 2C1; K. Pikker, 3876 Pandora St. N. Burnaby, B.C. V5C 2A5; V. Sprague, 2313 Samuel Drive, Ottawa K1G 3C3, Ont.; The Scandinavian Shoppe, 41 Charles St. West, Toronto, Ont. M4Y 2R2; U. Veedler, 47 Kent Ave., Sault Ste. Marie, Ont.

MAARJAMAA kirjastusel ilmunud raamatud müügil Vaba Eestlase talituses

Jüri Uluotsa „Eestlaste lepingud võõrastega XIII sajandil"	2.10
Uku Maasing „Udu Toonela jõelt"	5.25
„ „ „Piiridele Pyydes"	4.20
„poety estoni" — eesti luule antoloogia itaalia keeles	6.30
Kalju Lepik — Death has a Child's Eyes	4.30
Salasoo ja Salo — Välis-Eesti perioodika	2.70
V. Salo — Riik ja kirikud	2.70
Anführung zu der Etnischen Sprach (Esimene katse eesti keele grammatika ja sõnaraamatu koostamiseks H. Stahli sulest aastal 1637)	2.70
Reedik Villem Willmanni „Valmid"	2.70
H. Salu — Eesti vanem kirjandus	2.70
Blaise Pascal — Mõtted	2.10
Antonio Possevino — Kiri Mantova hertsoginnale	2.10
Arno Vihalemma „Kunstnik eesti kirjanduses"	2.10
Aarand Roos — „Juutide kuningas Tallinnas"	6.40

14.

Territoriaalõiguse alusel tõmbas ta igal öösel ümber mu prügitünni, sorteeris toidujäänuseid ja tassis söödamatu prügi laiali. Pärast metsa-aluse koristamist paaril hommikul tegin seaduse: kõik söödavad jäätmed lähevad taldrikule pesukaru jaoks, mittesöödavad aga prügitünni.

Asi ei paranenud põrmugi. Pärast taldriku puhastamist võttis õine külaline ikkagi prügitünni käsile. Otsustasin pesukarule asja selgitada võimalikult „tema keeles" ja piserdasin õhtul prügitünni tärpentiiniga. Pesukaru andis mulle vastuse kohe järgmiseks hommikuks — ta teatas, et see on tema territoorium. Pesukaru visiitkaart oli mul keset söögilauda. Koerad, kassid — aastasadu juba koduloomad — ei ole seda territooriumi märkimist unustanud. Suur osa metsloomi teeb sedasama.

Inimesed, eriti kasvatajad peavad taltsutama oma emotsioone ja eriti siis, kui on tegemist loomade või lastega — kellel arusaamised puuduvad või on välja arenemata. Selle vastu patustatakse igal sammul. Inimesed vihastavad loomadele ja peksavad neid, vanemad ja õpetajad karjuvad laste peale. Miitte enam noor, aga küllalt rumal — ei osanud ma seda visiitkaarti sel ajal nii mõista, nagu see oli mõeldud.

Järgmisel hommikul võtsin ma pesukarul naha maha. See oli siis, kui vööt-oravad peaaegu kippusid mu noa alla. Ma ei saanud seda nahka parkida, sest parkalid nõuavad jahi- või trappimise loa esitamist. Ma prepareerisin selle naha ise (see oli veel üks huvitav kogemus) ja see on mu metsakodu seinal meenutamas aega, millal ma ei osanud lugeda ühte maailma primitiivsemat dokumenti. Territorial claim.

Inimese jäljed Kotkajärve rannal

Jutt pole nendest üksikutest jälgedest ega tuleasemetest, mille jätsid hulkuvad indiaanlased või valged trapperid juhuslikul peatumisel. Üks vihmavalang või üks tuuline päev ja need on läinud. Inim-tsivilisatsiooni jäljed ei kao nii kiiresti: raudnael, lõhkine pada, potikillud, maja nurgakivid või alusmüür, need seisavad sajandi, vaata veel et mitu.

Eelmise sajandi keskpaik, 1840—1850. Kanada on nüüd kindlasti Briti oma. Prantslastega klaariti see indiaanlaste abil ja Ühendriikide invasioon 1812 löödi tagasi. Maa oli aga tühi, suured alad asustamata. Kes asub Kanadasse, saab 100-aakrilise talukoha tasuta ja asunduslaenu! Muskoka piirkond oli primitiivselt kaardistatud ja

PESUKARU — RACCOON — PROCYON LOTOR

Kogu Ameerika mandril levinenud imetaja kiskjaliste sugukonnast pika, hea, pruunikas-halli karvaga, näol must „mask" ja sabal mustad ringid. Tunnustatud karusnahaloom, nahk „Alaska karu", „Alaska soobel" või „raguun", hinnatud kuni 65% saarma väärtusest.

Lemmikpaigaks segametsad veekogude kallastel, ühe perekonna territoorium kuni 200 aakrit. Arvatavasti monogaamne. Paaritab veebruaris pärast talveund, rasedus 63 päeva. Sünnitab 2—6 poega, kes on 19 päeva pimedad ja imevad kaks kuud. Pojad, keda isaloom aitab hooldada, jäävad perekonda kuni uue pesakonnani. Vangistuses poegimisel isaloom tapab pojad.

Toit: putukad, hiired, veeloomad, väike-imetajad, mais, kodulinnud. Sotsiaalne ja seltsiv loom, noorena püütult kodustatav. Linnastub kergesti, elab korstnates ja pööningutel ning toitub jäätmetest. Nurka surutuna metsik võitleja.

ristikülikuteks kriipsutatud, samutinagu praegu.

See pole ikkagi selge, kas uue asuniku perekonnanimi oli Fleming (flaamlane — kunagi Euroopa mandrilt Inglismaale asunud) või Montgomery. Maamõõtja poolt kaardile märgitud asunike nimed on kord nii, kord naa. Neile näidati koht kaardil ja nad võtsid selle vastu. Raske oli paika leida maastikul.

Igatahes mingid hooned löödi üles, muretseti loomad, rajati hädapärased teed metsa ja laastati põldu. Elamise sai, kuid raha mitte. Siis hakati Ontariosse teid rajama. Need tehti männi-pakkudest. Euroopas vajati puukoort nahaparkimiseks. Asunikud asusid metsi langetama — männid läksid tükis täiega, tsuugadelt lükati koor maha, pakiti kimpudesse ja jäeti alasti tüved vedelema. Raha, raha!

Kotkajärve algasukaid varitsesid õnnetused. Kord läks terve talu kari läbi jää järve. Kui uus kari oli asemele muretsetud, puhkes tohutu metsa-kahju-tuli, mis laastas terve Muskoka piirkonna. Perekond viibis seitse päeva ummispuust ruhikuga järvel. Leegid käisid üle järve kokku, põles ära ka maapinna orgaaniline osa, huumus. Kui asukad hiljem üritasid tuhal põldu teha, kogesid nad et steriilne maa ei kasvata midagi. Vihmad ja tuuled kihutasid tuha lohkudesse ja suured kaljud ilmusid välja. Neid näeme veel praegugi.

Siis tegi Kotkajärve algasukas triki, mida tol ajal sageli harrastati. Ta laenas pangast nii palju kui sai ja — „laskis varvast" Briti Columbiasse. Sinna ta kadus, sest Ameerika manner oli sel ajal veel „vaba maa".

See jutt saabus Kotkajärvele kummalisel viisil. Kord — kui me olime seal alles algasukad — saabus Kotkajärvele kanadalaste **seltskond, laotas lipuväljakule** linad maha ja asus einet võtma. Nad ütlesid olevat oma esivanemate talu kunagisel asukohal. Perekonna kokkutulek. Seda kinnitas ka hall taadikene, kes olnud pisipoisuna tulekahju ajal ummispuust paadiga järvel. Tema jutustas ...

Krundid vahetasid omanikke. Mõned läksid kinnis-vara-maksude võla katteks müügile, teised langesid omavalitsusele.

Meie oleme teised asunikud. Kui kaua püsib eesti asustus Kotkajärvel? Kui kaua püsib Kotkajärve asustus eestlastena? Millal jooksevad rööpad kokku ja raudtee perspektiivi illusioon muutub jubedaks tõelisuseks.

Meie ei pruugi selle pärast praegu ahastada. Generatsioonid vahelduvad ja iga uus vastutab ise oma tegude eest — olgu need head või halvad. Isegi hea ja halva mõiste muutub.

Inimene, Homo sapiens, on naljakas. Ta oskab rist-tolmlemisega kujundada uusi väärtuslikke taimeliike. Ta oskab veiste, kasside ja koerte puhtaid tõugusid säilitada ning peab nende tõuraamatuid. Oma tõupuhtuse säilitamisel on ta vilets käpard. Kipub segunema rassiliselt ja seguneb kergesti kultuuriliselt. Muutub selleks, mida ta taime- ja loomariigis nimetab hübriidiks, värdjaks.

See on hea, et meil pole tõuraamatuid, et isegi perekonna-kirjad ja sugupuud lõpevad enamasti Põhjasõjaga. Milline traagika ja rahvuslik kokkuvarisemine oleks see, kui Sakala Lembitu või Saaremaa Vesse 25. järglane abielluks siin neegri ja hiinlase hübriidiga, kelle emakeeleks on prantsuse keel.

Kaks korda vändamees

Saatuse tahtel on mul kaks korda tulnud olla Kotkajärvel „vändameheks". 1958 otsustati korraldada teine eesti skautide suurlaager Kanadas. Selle nimeks valisime „Saare", et kaasa haarata ja aktiviseerida Toronto suurt ja eralduma kippuvat saarlaste kolooniat. Gaidjuhid taipasid juba siis, et noorte suurlaagrid tuleb korraldada koos, nagu see oli toimunud 1949 Ömmernis, Rootsis. Nende „Tuulemaa" — nagu ka kõik hilisemad — sai teoks koos skautidega. Mul oli rõõm olla sel algatusterohkel ajal skautide maleva ja koos sellega ka suurlaagri juht.

Minu veendumuse kohaselt olid Kanada eestlased 1958 küllalt kindlatel jalgadel, et Kotkajärvet põhijoontes valmis ehitada: anda laagri köögile lõplik kuju ja püstitada Kotkajärve peahoone. Idee- ja teostamise kavandid nende hoonete jaoks valmisid 104/106 Magwood Court kokkuehitatud maja ühise katuse all. Arhitektuurilised ideed olid minult, tehniline teostus jooniste näol Aksel Salumetsalt, kes siis oli skaudimees ja alles hiljem koos aadressiga vahetas ka oma ühiskondlikku kutsumust.

(Järgneb)

ADVOKAADID

ENN ALFRED
ADVOKAAT-NOTAR
Room 1912, Royal Trust Tower,
Toronto Dominion Centre
Postiaadress: P.O. 326, Toronto
Ont. (Bay & King) M5K 1K7
Telefon: 869-1777
24-tundi telefoni valveteenistus

RAAMATUPIDAJAD

JOHN E. SOOSAAR, C.A.
Chartered Accountant
55 University Ave., Ste. 600
Toronto, Ont. M5J 2H7
Tel. 862-7115

S. BROGOWSKI, O.D.
OPTIK
Tel. 531-4251
412 RONCESVALLES

ARSTID

LEO KANN, D.C.
DOCTOR OF CHIROPRACTIC
212 Dinnick Cr.
Tel. 489-0562

Tellige varakult!
Puudega köetavad saunaahjud
„HOTPERT"
Helistage meile ja küsige meilt vastavaid broshüüre
Sauna-craft
443 Whitmore Ave. Toronto, Ont.
M6E 2N6 — Tel. 787-8606

Fotokroonikat Cantate Domino Montreali sõidust

Maikuu viimasel nädalalõpul tegi Peetri koguduse segakoor Cantate Domino külaskäigu Montreali, kus ta esines Eesti Kultuuriõhtul ja järgmisel päeval Jaani kirikus jumalateenistusel. Eesti Kultuuriõhtu kuulus mitmekultuuriliste ürituste seeriasse Montrealis ja see toimus Kanada föderaalvalitsuse toetusel.

Õhtust võtsid osa nii föderaal- kui ka Quebeci provintsivalitsuse ja Montreali linnavalitsuse esindajad, kes inglise või prantsuse keeles sõna võtsid ja olid väga rõõmsad, et koor oli tulnud Montreali oma laululoomingut tooma ja kiitsid koori head esinemist.

Maikuu viimasel nädalalõpul külastas Toronto Peetri koguduse segakoor Cantate Domino Montreali, esinedes sealsel Eesti Kultuuriõhtul ja järgmisel päeval Jaani kirikus. Pildil ühendatud koor, kuhu kuuluvad Cantate Domino ja Montreali Eesti Segakoor, paremal Cantate Domino koorijuht C. Kipper.

Foto: E. Sügise

Cantate Domino võeti suure soojusega vastu. Pildil ulatab Montreali eestlane Muru roose koorijuhile C. Kipperile.

Foto: E. Sügise

Näidendivõistlusele saadetud tööd

STOKHOLM — Esimeseks maiks saabus ESTO-80 näidendivõistluse žüriile 19 tööd 17 eri autorilt üle maailma. Neist on 7 USA-st, 3 Rootsist, 4 Austraaliast, 2 Kanadast ja 1 Inglismaalt postitatud. Klassidesse jagunevad tööd järgmiselt: 10 näidendit, 4 tv-mängu ja 5 kuuldemängu.

Varjunimed ja tööd on järgmised:

Di Pi - „Häving" (kuuldemäng).

„Sõdurpoiste vapustused Di-pi laagris" (näidend), „Uustulnukad vennad Prillupid" (tv).

Anonüümne — „Tasa nutavad kodu naa metsad..." (kuuldemäng).

Made Puju — „Menning (Mees kompromissita") (näidend).

Anonüümne — „Armastusest räägi akse, et..." (näidend).

Peeter Punn — „Valehambad" (tv).

Kadri Pihelgas — „Enne ja nüüd" (näidend).

Hele Laul — „Jaaniöö muinasjutt" (näidend).

Lembit Laane — „Sündinud vabaks" (näidend).

Kuldkala — „Maskeraad" (näidend).

Andestus — „Andestus" (näidend).

E. V. R. — „Valge daam" (kuuldemäng).

Põhjatuul — „Niiditõmbajad" (tv).

Mõtteväli — „Laupäeva õhtust pühapäeva hommikuni" (näidend).

Kojutulek — „Kojutulek" (kuuldemäng).

Kaljukits 9 — „Mõned juulipäevad" (tv).

Jõgi ja mets — „Suvisted jõemetsal" (näidend).

Tegija nimi — „Habe" (kuuldemäng).

Kuna mitmed autorid on pöördunud toimkonna poole pikendada võistluse aega, on viimaseks sissesaatmise päevaks nüüd 15. november 1978. See kergendab ka žürii tegevust, sest ta uus koosseis on alles nüüd tööle rakendatud: Helmi Eller, Ilmar Jaks, Heljo Mängel, Signe Pinna, Lensi Rõmmer.

Seedrioru valmistub Suveharja peoks

Suvihari 1978, saabumas laupäeval, 1. juulil, ootab Seedriorule tuhandeid külalisi lähedalt ja kaugelt. Kontrastina sellele olid Seedrioru väravad möödunud nädalalõpul avatud ainult oma tööpanust andvaile talgulistele. Kõikjal Seedrioru 62-aakrilisel maa-alal oli elu ja askeldamist, mida täiendas „töömasinate" loodud müra ja kära, sest mängus olid taas Seedrioru ülesehitanud „kondiauru meeskonnad", mehed ja naised ja teismelised, kel Seedrioru hääolu ja tulevik saanud südameasjaks.

Talgutööde üldkorraldaja Eduard Rebase tööpäev algas kell 6, et olla valmis igale saabujale aega raiskamata tema tööala kätte juhatama. Pika aastaterea kogemused on siin suureks abiks, et igat meest ja naist rakendada „õigele tööle". Ja nii siis oli mõne tunni pärast meeskondi tegevuses kõikjal ja igal alal. Vabaõhuteatri taga olid ehitusmeistrid püstitamas uut permanentse loomuga „näitlejate garderoobimaja". Noorte suvekodu magamishoonetes oli käigus kevadine puhastus- ja korrastustöö. Samas tarede vahel olid naiskonnad kokku rehitsemas sügisel ja talvel sinna kogunenud „looduse ülejääki".

Peahoone ümber toimetasid „pintslikunstnikud", sest hoone vajas välisvärvi. Ka sisemööbel — lugematud lauad — vajasid uut värvikatet. Julgemad, kõrgustest heidutamata maalrid andsid uue hõbekatte lihtsurelikule aukartustäratavasse kõrgusse ulatuvaile lipumastidele mälestussamba väljakul.

Remondi- ja maalritööd olid käigus ka „Vanatares", mis oli ainsaks eluhooneks Seedrioru ostuaastal 1955. Tööl oli ka „kraavihalle", et täiendada allikavett koguvaid torustikke mälestussamba lähedal. Avarad väljakud ja muud puudevabad alad tõendasid, et ka seal olid suuremad ja vähemad niidumasinad tööl olnud. Uudseks tööks oli puude kastmine, selleks Eduard Rebase poolt eriti konstrueeritud veok-masina abil. Nimelt rikastus Seedrioru teda uputada ähvardava „kroonu" (Grand River Conservation Authority) lahkel kaasabil 50 uue lehtpuuga avara parkimisala servadel, ja et uut vara mitte kaotada hooletuses, käib ülepäeva kibe kastmistöö. Paralleelselt uute puude eest hoolitsemisega, oli jõelähedastel pargialadel käigus vanadusse surnud puude mahavõtmine ja sauna küttepuudeks saagimine. Tööde loendusse kuulub ka virkade-leidlikkude perenaiste panus köögis, et ühislõunatel uuendada talguliste töörammu.

Eriti esiletõstmist pälvivad meie noored.

Loosungi all „Nüüd on meie kord käed külge panna!" organiseeris Lõuna-Ontario Üliõpilaste Koondis noorte talgud Seedriorul. Vastukaja üleskutsele oli vägev.

Nädalalõpul 27./28. mail kogunes noori talgulisi 27. Suure supeljärve põhi puhastati, vabaõhuteatri mäenõlvak korrastati, ja kodukaunistamist oli mujalgi. Noorte talguliste nimed esinevad üldnimekirjas.

Paralleelselt talgutöödega oli käigus ka enam kunstipärase iseloomuga tegevus Seedrioru vabaõhuteatris. Suvihari õhtuse programmi „Laul suveööl" ansambli üks grupp.— „Zodiac tantsijad" — alustas oma harjutustega õigel areenil Ene Rebase juhtimisel.

Täiendava informatsioonina Suvihari kontsertaktuse osas on märkida, et vabaõhukontserdi andjatena esinevad koos Hamiltoni Eesti Seltsi Segakooriga omale paari aastaga üldtunnustuse võitnud „Helletajad", osaliselt omaette programmiga. Juhatajaks on Olaf Kopvillem.

Kuni pühapäeva, 4. juuni õhtuni on talguliste nimekirjas (paljud neist korduvalt) järgmised tublid naised ja mehed, reastatud keskuste järgi.

HAMILTON: Valdur Aasa, Artur Amolins, Hillar Amonins, Toomas Eichenbaum, Hilda Kleiner, Ferdinand Koger, Merike Koger, Tarmo Koger, Toomas Koger, Olaf Kopvillem, Ants Mälberg, Lembit Nielender, Heli Paas, Heino Paluveer, Olga Paluveer, Allan Pertens, Evi Pertens, Siina Pertens, Anastas Petraska, Hanno Pohl, Ursula Rammo, Aida Tammer, Armilde Tammer, William Tammer, Karl Tera, Edgar Tiilen, Luule Tiilen, Margus Vist, Raimond Vist.

KITCHENER: Helena Allisma, Hugo Allisma, Enn Glaaser, Allan Hess, Kristi Hess, Hillar Jõgi, Ilmar Jõgi, Virve Jõgi, Albert Kaldre, Eda Kalm, John Kalm, Leena Kalm, Mari Kalm, Eduard Kaljaste, Hella Kaljaste, Ruth Kimsto, Elmar Kägu, Linda Lillakas, Valdu Lillakas, Anna-Liisa Luik, Elmar Muilas, Albert Nigol, Mervi Polli, Carl Rajamets, Eduard Rebane, Ellen Rebane, Ene Rebane, Kadri Roman, Andres Teene, Linda Toop.

LONDON: Kalju Akkerta, Olga Akkerta, Fanny Karu, Heints Karu, Asta Loone, Kalju Loone, Effie Purres, Jaak Purres, Harry Pärkma, Helle Reikman, Valdek Reikman, Endel Rätsep, Aaro Tõnnis, Lembit Tõnnis.

ST. CATHARINES: Alfred Aasma, Silvia Ahenmäe, Kerry Beardsley, Paul Eichenbaum, Otto Jürissson, Alma Kurlei, August Kurlei, Alma Kõvask, Eduard Miil, Oskar Pint, Villu Pint, Alex Sepa, Voldemar Tammemägi, Alide Timusk, Evald Timusk, Jaan Täht, Kalju Varangu, Krista Varangu, Linda Varangu, Saima Varangu.

Nimekirjas on 93 nime, neist viimasel nädalalõpul kirja pandud 77.

Fort Lauderdale kasvab

Ameerika uustulnukad vallutavad Miami Beachi

Suure levikuga ajakiri „U. S. News" uurimiste andmetel on Fort Lauderdale kiiremalt kasvavaks piirkonnaks mitte üksi Floridas vaid kogu Ühendriikides. Ajakirja arvates on põhjuseks see, et n.n. „Gold Coast" (Miamist kuni W. Palm Beachini) on kliimaatiliselt kõige sobivamaks elamispiirkonnaks kogu USA osariikide süsteemis. Päikesepaistelised ilmad, mõõdukas soojus ka talvel ja paras niiskus hoiavad ära naha ja ilanahkade liigse kuivamise ja suurendavad atmosfääri võimet väljafiltreerida nahavähki tekitavaid kiiri. Statistiliselt on olnud võimalik kindlaks teha, et siin piirkonnas elavad inimesed keskmiselt kümme aastat vanemaks kui mujal osariikides.

Vaatamata heale kliimale on Miami juurdekasv pidurdatud mitmesugustest olukordadest tingituna, milles teatava osa mängib ka elanikkonna etnilise koosseisu muutumine. Turistide arv kahaneb, suurhotellid lähevad pankrotti, konventsioonidega tehtav äri on kokkukuivanud, paljud ingliskeelt kõnelevad ameeriklased valguvad Fort Lauderdale ja W. Palm Beachi vahelisse piirkonda. Aga kõigile sellele vaatamata ka Miami kasvab, peamiselt puertoriikolaste, põhjast tagasivalguvate kuubalaste ja ka Kanada prantslaste ja põhjariikidest väheminformeeritud uustulnukate arvel. Nii kirjeldab seda „U. S. News".

Võiks veel lisada meeleolude illustratsiooniks suurhotell „Americana" ümber käivat poleemikat. Kuigi see hotell asub N. Miami Beach'is, ta sihikindlalt hoidub kasutamast oma kirjavahetuses ja reklaamides sõna „Miami", pigemini laseb väljapaista nagu hotell asuks Fort Lauderdales, isegi lennu lõppjaamana on märgitud Fort Lauderdale. See muidugi ei meeldi linnaisadele ja hiljuti Miami TV kommentaator ründas „Americana" juhatust õige tugevate sõnadega. Samas TV-s vastas hotelli juhataja, rõhutades et ta hoidub sõnast „Miami" vastava uurimisbüroo soovitusel. Nemad olevat hiljuti kulutanud 30. milj. dollarit hotelli renoveerimiseks ja nemad ei soovi mitte „Fountainblue", „Eden Rock'i" ja teiste Miami Beach'i suurhotellide saatust jagada.

Niisugused on siis siinsed meeleolud ja seisukohad. Ei ole siis ka ime, et Fort Lauderdale kasvab. Fort Lauderdale oma õitsevate puiesteedega, veneetsialike veeteede võrguga on kiirelt muutumas ka paljudele eestlastele tuleviku unistuste maaks.

PAUL JUTTUS
HOGAN PONTIAC BUICK LTD
348 Danforth Ave.
Telefon äris: 461-3561
PONTIAC
BUICK
LEMANS
PHOENIX
FIREBIRD
SUNBIRD
CENTURY
ACADIAN
SKYHAWK
G.M.C. veoautod
Pruugitud autod

Uudiseid kodumaalt

Eesti Kultuuriministeerium andis aruande möödunud 1977. aastal toimunud teatritegevusest. Selle aasta jooksul oli 75 uuslavastust, mida esitati kokku 4200 korda. Etendusi külastas rohkem kui 1.5 miljonit inimest. Teatritegevuse kõrval Riiklik Filharmoonia organiseeris üle 2000 kontserdi, kus oli 970.000 kuulajat. Lisaks neile oma teatreile külastas Eestit veel 17 teatrit, kelle etendustel oli 169.000 inimest.

Pajudes sovhoosides suurendatakse majandite kulutusi kultuurhariduslikeks üritusteks ja muudeks elutingimuste parandamiseks. Mõnes kohas aga rikutakse nende fondide kasutamise eeskirju ja liialdatakse summade kasutamisega materiaalseks stimuleerimiseks. Neist fondidest maksatakse preemiaid isikuile, kes ei tööta neis majandeis. 1976 ja 1977. aastail maksti näiteks Rannu sovhoosis 8500, Räpina sovhoositehnikumis 8200 ja Mahtra sovhoosis 1200 rubla preemiaid isikuile, kes seal ei tööta. Halja sovhoosis anti sotsialismimaadesse turismituusikute ostmiseks toetust sovhoosi direktorile A. Praatsile, tema abikaasale ja tütrele, kel eeskirjade kohaselt pole õigust seda toetust saada. Põdra sovhoosist saadeti 18 töötajat tasuta lennureisile Jerevani, mis läks maksma 3040 rubla.

Liialdusi esinevat ka tähtpäevade tähistamisel, kokkutulekute ja seminaride puhul lõuna- või õhtusöökide korraldamisel ning külaliste vastuvõttudel, kus majandite kulul tarvitatakse alkohoolseid jooke, mistõttu rahvakontroll nõudis eeskirjade kasutamisest rangemat kinnipidamist.

VABA EESTLANE

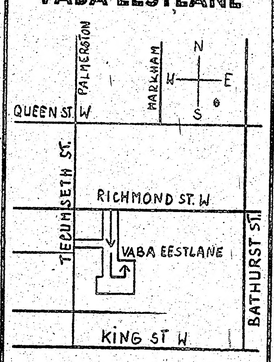

„Vaba Eestlase" toimetuse ja talituse asukoha plaan

TOIMETUS JA TALITUS
avatud esmaspäevast reedeni kella 9—4-ni.

Telefonid: toimetus 364-7521
talitus 364-7675

Toimetajad kodus väljaspool tööaega:
Karl Arro 766-2057
Hannes Oja 481-5316

Kuulutusi võetakse vastu:
nädala esimesse ajalehte kuni esmasp. homm. kella 11-ni ja nädala teise ajalehte kuni kolmap. homm. kella 11-ni.

KUULUTAMINE VABA EESTLASES
on tasuv ajalehe laialdase leviku tõttu.

Kuulutuste hinnad:
üks toll ühel veerul $3.25
esiküljel $3.75
tagaküljel $3.50

KUULUTUSI VÕTAVAD VASTU:
1. Vaba Eestlase talitus
135 Tecumseth Street
Telefon 364-7675
Postiaadress: Box 70, Stn. C, Toronto 3, Ont.
Talitus väljaspool tööaega: Helmi Liivandi 251-6495
2. Mrs. Leida Marley
149 Bishop Ave.
Willowdale, Ont.
Telefon: 223-0080

„VABA EESTLANE" on vabade eestlaste häälekandja

VABA EESTLANE

Ilmub 2 korda nädalas — teisipäeval ja neljapäeval

Teisipäeval, 13. juunil 1978 — Tuesday, June 13, 1978

KIRIKUD

TORONTO EELK JAKOBI KOGUDUS
Kirik: Redeemer Luteri kirik, (Bloor ja Indian Rd.)
Õp. T. Nõmmik, 501 Davisville Ave., Toronto M4S 1J2. Tel. 483-2478.

Pühap., 18. juunil SURNUAIAPÜHA York kalmistul. Teenistused kell 12 p. uuel eesti matusepaigal ja kell 12.45 vanal. Teenival E. Pähn ja T. Nõmmik.

ÕPETAJA KÕNETUNNID on teisipäeviti kell 6—7.30 õpetaja kodus. Muul ajal kokkuleppel.

TORONTO EESTI BAPTISTI KOGUDUS
883 Broadview Ave.
Tel. 465-0639
Pastor K. Raid
10 Lamport Ave. Apt. 307
Toronto 5, Ont. M4W 1S6
Tel. 961-8391

„VABADUSE KUULUTUSE" raadiosaated igal pühapäeval kell 3—3.30 p. l. WHLD 1270 kc.

Pühap., 18. juunil kell 11 homm. JUMALATEENISTUS, kõneleb H. Rüdmik, naistrio. Kell 3 p.l. B. Grahami „Crusade".

EESTI EV.-LUTERI USU PEETRI KOGUDUS TORONTOS
817 Mt. Pleasant Rd., Toronto M4P 2L1. Kiriku tel 483-5847
Õp. Oskar Puhm
84 Dinnick Cres., Toronto M4N 1L8 tel. 483-4103

JUMALATEENISTUS pühapäeval, 18. juunil kell 11 hommikul.
KALMISTUPÜHA pühapäeval, 25. juunil: Westminister Memorial Park kalmistul kell 11 hommikul. Mälestamisi ja pärjapanek. Mt. Pleasant kalmistul kell 2 päeval. Mälestamisi. Mõlemal jumalateenistusel teenib koguduse õpetaja. Mängib Vaimulik Orkester Inga Korjuse juhatusel.

EELK TORONTO VANA ANDRESE KOGUDUS
Carltoni ja Jarvise nurgal
Õpetaja Andres Taul
17 Frank Cresc.
Toronto 176
Tel. 656-5248, kirik 923-5172

Pühap., 18. juunil isadepäeva JUMALATEENISTUS kell 11 hommikul.
Pühap., 25. juunil SURNUAIAPÜHA York kalmistul, eestlaste uues osas kell 5 p.l.
EELTEADE: pühap., 9. juulil koguduse väljasõit, ühine jumalateenistus Ap. Õigeusu kogudusega ülempreester E. Lepiku talus kell 12 päeval. Koostöös ülempreester E. Lepik ja õp. A. Taul. Teejuhis ilmub ajalehes hiljem.

KÕNETUNNID igal teisipäeval ja neljapäeval kella 6—8 õhtul kiriku käärkambris.

TORONTO KOLMAINU EESTI EV.-LUT. USU KOGUDUS
Kirik: 619 Sherbourne St., Toronto (Sherbourne'i allmaajaam on kiriku kõrval).
Õpetaja O. Gnadenteich,
112 Fallingbrook Rd.,
Scarborough, Ont.
Telefon 698-7977 või 766-7853.
kantseleis, telefon 921-9417.

SURNUAIAPÜHA jumalateenistus on pühapäeval, 19. juunil kell 11 hommikul Mount Pleasanti kalmistul. Koraale saadab orelil G. Iltal. Laululehed. Lahkunute mälestamisest teatada enne jumalateenistust.

Juuli ja augustikuul on jumalateenistused teisel ja neljandal pühapäeval kell 5 p.l., mitte nagu talvekuudel 1. ja 3. pühapäeval.

Kõnetunnid on iga kuu teisel esmaspäeval kella 6—8 kiriku kantseleis, telefon 921-9417.

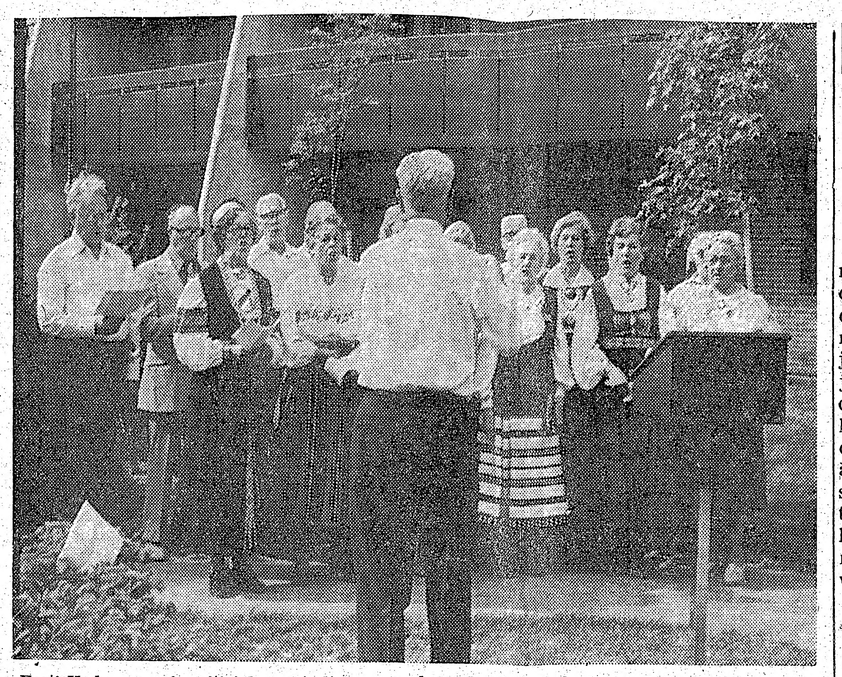

Eesti Kodus organiseeriti juba peatselt oma segakoor, kes on esinenud oma üritustel. Eesti Kodu avamise pidulikul siindmusel laulis koor K. Karuksi juhatusel. Pildil koor Eesti Kodu õuel laulmas ees koorijuht K. Karuks. Foto: Vaba Eestlane

Botswana teemandiläikeline tulevik

Maakera vaesemaiks peetud riik teeb majanduslikke edusamme oma teemandite kaevandustega

GABORONE, Botswana — Botswanast loodetakse kujunevat 1980-ndais aastais maakera suurim teemandieksportija maa. Arvatakse, et riik võib siis katta umbes poole Harry Oppenheimeri poolt juhitavas kulla- ja teemandiimpeeriumis. Botswana omab juba nüüd poole kahe teemandikaevanduse aktsiaist ja parajasti on De Beersiga käimas nõupidamine kolmanda, Lõuna-Aafrika piiri lähedal tegevust alustava teemandi kaevandusega.

Botswana valitsus arvab saavat üle 70% lõunas suure Kalahari kõrbe serval asetseva Jwanengi kaevanduse sissetulekust, muuhulgas aktsiatena ja maksudena. „Teemandisoone" kohal on Jwanengis 30—50 meetrit liiva. Botswana keskosas asetsevat Orapa teemandikaevandust peetakse maakera suuremate hulka kuuluvaks. Kuid Jwanengi teemandivarud arvatakse olevat isegi veelgi suuremad.

Orapa org on olnud väga kasulik De Beersile, kes valitseb kogu maakera teemandikaubandust kaasaarvatud N. Liidu teemandieksporti. Botswana riigi osa kaevanduste toodangust oli varem 15%, kuid aastal 1975., samaaegselt kui Orapa lähedal avati Lethlakannes uus kaevandus, kokkulepet uuendati. Nüüd omab Botswana kaevandustest pooled ja nimetab pooled ühisettevõtte juhatuse liikmeist. See Botswana ja De Beersi ühine ettevõte hoolitseb ka Jwanengi teemanditoodangu eest. Viimane nõupidamise voor oli väga raske ja keerukas. Botswana lähtekohti parandas asjaolu,

et seal oli nõuandjaks De Beersi kompanii juurest ära hüpanud teemandiala spetsialist.

Jwanengi kaevanduse ehitustööd on alles alanud ja toodangu juurde jõutakse kõige varem 1982. Alul arvatakse toodang olevat 3,5 miljonit karaati aastas, aga see kasvab 1980-ndate aastate keskpaiku kuuele miljonile karaadile. Orapa ja Lethlakanne tootvat praegu 2,35 miljonit karaati aastas, kuid käesoleva aasta jooksul tõuseb toodang veel 4,8 miljonile karaadile.

Botswana on saanud Jwanengi kokkuleppe kohaselt 30% aktsiaist, kuid sel on käesoleva aasta lõpuni õigus võtta omale veel 20% aktsiaist. Juba nüüd on Botswanale tagatud 60—70% tuleviku sissetulekuist. Kui see ostab veel juurde aktsiaid, sissetulek võib kasvada 68—70%-le.

De Beersi investeeringud Jwanengis (umbes 200 miljonit dollarit) on siiski ainult kogu ettevõtte kolme kuu sissetulekute suurune.

Kuna sissetulekud on piiramatud, rahuldub ettevõte esialgu väiksema sissetulekuga — kuna vastaspoolel on tugev toodangu lisandumine ja Botswana teemandileidude jätkuv valvamine.

Jwanengi rajamiskulud arvatakse olevat kokku 25 miljonit dollarit. Oma kanda võetud Botswana riigi osa sellest on üle 50 miljoni dollari, millise summa saamiseks riik pidi raha laenama. Orapas De Beers kandis vee, elektrienergia jm. ehitamise kulud. Jwanengis Botswana valitsuse oma investeeringud on siiski märgatavamalt suuremad.

Orapa on suletud kaevanduslinn, aga Jwanengist tahetakse ehitada lahtine linn, mis ergutaks kogu ümbruse elurütmi, seletas Botswana kaevandus- ja veeminister Julian Nganunu. Nüüd ollakse algusest peale kaasas muuhulgas linnaplaanitsemises. Tahetakse võtta kavandamise juurde ka kohapealseid ametimehi, juhatajaid jt. ja panna linnavalisus võimalikult kiiresti tööle.

Botswanat peeti varem maakera vaeseimaks riigiks, aga 1970-ndate aastate alguses alatud kaevanduste ehitamisega, kus teemandile lisaks leitakse vaske, niklit ja muid metallimaake, on riik kiiresti majanduslikult arenemas.

Riigi 700.000 elanikust ainult 4.000 töötavad teemandikaevandustes, neist Jwanengis töötavad 2.000 inimest. Aastal 1976 tõid teemandid Botswana riigikassasse üle 50 miljoni dollarit, mis on veerand riigi 200 miljoni suurusest ekspordist.

TORONTO EESTI VABAKOGUDUS
Tel. 461-2077
562 Jones Ave., Toronto 6, Ont.
Jutlustaja E. Saraoja
20 Thorncliffe Ave.,
Toronto 6, Ont.
Tel. 463-6223

Pühap., 18. juunil kell 11 homm. JUMALATEENISTUS. Kõnelevad H. Sepp ja jutl. E. Saraoja.
15.—18. juunini B. Grahami masskoosolekud näituse staadionil algusega äripäeva õhtuti kell 7.30 ja pühap. kell 3 p.l.

Solzhenitsõn: Läänemaailm pole Venemaale eeskujuks

CAMBRIDGE — Eksiili saadetud Nõukogude Liidu kirjanik Alexander Solzhenitsõn ütles seal peetud kõnes, et ta ei soovita läänemaailma uuele Venemaale eeskujuks. Ta ütles, et läänemaailm muutub üha nõrgemaks samal ajal kui ida muutub tugevamaks. See oli ta esimene laiemale publikule peetud kõne viimase kolme aasta jooksul. Ta ütles, et et saa soovitada läänemaailma praegust ühiskonda kui ideaalset, sest siin on vaimne tugevus kadunud, läänemaailma on kaotanud oma julguse nii tervikuna kui eraldi, igas riigis, iga valitsuse juures, igas parteis ja isegi Ühendatud Rahvaste organisatsioonis.

Bonnis luuakse uus fond natsismiohvrite toetamiseks

BONN — Lääne-Saksa neli poliitilist parteid on nõustunud uue suure programmi rakendamisega, et kompenseerida juutidest natsismiohvreile lisatoetuste andmist. Praegu on kindlaks tegemata kui palju miljoneid dollareid selleks kasutatakse, kuid see summa tehakse avalikuks lähemate nädalate jooksul.

Siiani on Lääne-Saksamaa juutidele välja makstud 20 miljardit dollarit nii üksikisikuile, gruppidele kui ka Iisraeli riigile.

Praegu makstakse regulaarset toetust umbes 260.000-le isikule.

Toetuse nõudjad peavad andma Lääne-Saksa valitsusele usutava tõendi, et nad on otseselt kannatanud natsistlikul Saksamaal juutide hävitamise aktsiooni tõttu.

Uues programmis ettenähtud raha antakse üle Conference on Jewish Material Claims Against Germany (Juutide Materiaalsete Nõudmiste Konverents Saksamaa Vastu). Selles on esimeheks dr. Nahun Goldman, kes oli varem Jewish World Congeress'i esimees. Goldmann on teinud ettepaneku 288-miljonilise fondi loomiseks mille asukohaks on Shveits. Raha jagatakse neile natsismi ohvreile, kes ei olnud õigustatud saama kompensatsiooni eelmise programmi elusel. Eelmist programmi on juudid juba ammu kritiseerinud, kuna seal oli toetuste nõutamiseks piirjooneks 1969.

Nüüd olevat aga Ida-Euroopast saabunud palju immigrante, kel polnud võimalik oma nõudmist sisse anda enne 1969. a.

Karavanipidustuse tutvumisõhtu

Möödunud neljapäeva õhtul toimus Ontario muuseumi aias tänavust karavanipidustust sissejuhatav vastastikune tutvumise ja ajakirjandusele tutvustamise õhtu. Väga kirev seltskond koosnes paviljonide rahva- või peorõivais missidest, linnapeadest ja paviljonide juhtkonnaliikmeist, kuna rütmikat muusikat tegi Lääne-India saarte päritoluga orkester.

Viimaste aastate jooksul on Karavanipidustus nihkunud pidevalt oma esialgsest eesmärgist ja tavadest. Paviljonimisside algne rahvarõivas on asendunud mõne rahva juures keskaegse kõrgema aadlike ja ülikute rõivastusega. Itaallastel oli Miss Rooma kaitseks koguni kaks muistset rooma sõdurit odadega (nagu ohustanuks inimröövà la Itaalia moodi siinset printsessi). Väga uhked olid mitme teisegi grupi, nagu Miss New Orleans'i, Miss Florenc'i, Miss Ankara, Miss Novgorodi ja Miss Varssavi rõivastus.

Miss Tallinn, kelle kohustusi sel aastal täidab Kadi Kaljuste, kandis oma eesti rahvarõivastust nagu mitmed muudki põhjamaade ja Kesk-Euroopa rahvuste neiud.

Tänavu on kokku 58 paviljoni. Uusi on juurde tulnud. Lätlaste Riia on aga muu ürituse tõttu ära jäänud. Enamus on siiski endised ja nagu küsitlusel selgus, on nende kavadki üldjoontes eelmiste aastate lähedased. Uheks uueks paviljoniks on Discovery (Avastamine), mille alla kuulub Kanada põhjalääne territooriumid. Selle paviljoni asukoht on Ontario muuseumis „Discovery Paviljoni" nime all, kusjuures karavani pass võimaldab vaba sissepääsu ka muuseumisse karavanipidustuse ajal kella 6—11 õ. vahel. Teised uued on Küpruse, Florenc'i, Kuwait'i ja San Lorenzi paviljonid. Eelmise aasta eeskujul toimub ka tänavu Toronto paviljon, mille sisu eest hoolitseb Kanada Ooperikompanii. Kui eelmisel aastal esitati katkeid klassikalistest ooperitest, siis tänavu on kavas moodsa ooperikatke esitamine.

Tänavu on kümnes karavanipidustus. Seda tahetakse suurema pidulikkusega tähistada, iga paviljon on teinud pingsaid ettevalmistusi parema ja uudsema kava koostamiseks.

Eestlaste Tallinna kava on alles avalikkusele teatavaks tegemata.

Vastuvõtul Ontario Muuseumi aias käisid iga paviljoni missid kandikutega ringi ja pakkusid oma rahvuslikke toite. Miss Tallinn pakkus väikseid lihapirukaid, Miss Helsingi karjala pirukaid, teistel oli mitmesuguseid maiustusi, osalt väga eksootilised.

Vastuvõttu kasutasid mitmed paviljonid oma kava tutvustamiseks. Nii selgus. et Helsingi paviljonisse tuuakse sel puhul Soomest õlut ja veini. Ka möödunud aastal saadi Soomest õlut, aga nõudmine oli selle järele nii suur, et jätkus vaid paariks tunniks. Eestlased jagasid väikest kalendrit, kus karavanipäevad olid märgitud ja teisel küljel oli kutse „Tulge Tallinna, „Legendite maale"".

Viiburist on tehtud turismilinn

HELSINGI — Viiburi linn on liidetud N. Liidu rahvusvaheliste reisikeskuste hulka. Linna ajaloolised ehitused ja mälestusmärgid on uuesti korda seatud ja paljudele ehitustele on leitud uusi kasutamisvajadusi. Viiburi 1293. aastal ehitatud kindlusest on tehtud linnamuuseum, kuhu kogutud esemed jutustavad linna aastast 800 alanud ajalugu tänapäevani.

Kindluse restaureerimisel on kasutatud arhiividest leitud vanu plaane. 18. sajandist pärit olevas Püha Hüazintuse tornis töötab noorte kunstikool. Torni juures olevas ümaras tornis on avatud kohvik, kuna Pantsarlahe kindluses on artitektide tööruumid.

Venelased süüdistavad nüüd USA-d pealtkuulamises

MOSKVA — N. Liidu välisministeerium süüdistas USA saatkonda elektroonilises pealtkuulamises raadiotelefonidelt ja teistelt kommunikatsiooniliinidelt. Nad ütlevad, et see pealtkuulamise varustus, mille ameeriklased hiljuti avastasid oma saatkonna keldris, oli tegelikult mõeldud venelaste kõnede pealtkuulamiseks. Lisaks keldris olnud „stuudiole" olevat ameeriklased kasutanud venelaste kõnede pealtkuulamiseks veel aparaate väljaspool saatkonna hoonet.

Moskva pealtkuulamise lugu on arenenud sellisesse faasi, et seda saab venelaste poolt ainult naljana võtta. Venelased seletavad, et korsten USA saatkonna hoones, kuhu venelased asetasid mikrofonidelt tulnud juhtmed, kuuluvat hoopis N. Liidule. Ameeriklased on teinud hoopis lubamata teo sellega, et nad sellesse läksid. Ja keldrist leitud elektrooniline „stuudio" olevat olnud vaid ameerika salaluure aktiivsuse kontrollimiseks venelaste poolt, pealegi kaitsva iseloomuga.

Patsient operatsioonilaual:
„Härra doktor, teie võite rahulikult maski ära võtta. Ma tundsin teid juba ära."

151 poodi Lõuna-Aafrikas

CAPE TOWN — Lõuna-Aafrika valitsus avaldas andmed, et viimasel kahel aastal on terrorismi ja kuritegevuse, nagu vägistamise ja röövimise tõttu poodud 151 meest. Neist poodi 1976 — 61 ja 1977 — 90. Enamus poodud olid värvilised, ainult kaks valget poodi 1976 ja üks valge möödunud aastal.

Brasiilia kaotas tsensuuri

RIO DE JANEIRO — Brasiilia sõjaline valitsus lõpetas riigis uudiste tsenseerimise. Sammsamuline tsenseerimise vähendamine algas juba 1974. a. novembris. Möödunud neljapäeval kaotati see viimase kolme Brasiilia perioodilise väljaande osas.

Sündmuste kalender

Reedel, 16. juunil kell 7.30 õ. Eesti Majas Talvi Jaldre klaveristuudio õpilasõhtu.

Teisipäeval, 20. juunil kell 7 õ. Eesti Majas Portlandi eesti noorte lauluansambel „Kaja" kontsert.

Reedel, 23. juunil algusega kell 6 õ. Eesti Majas Toronto Karavanipidustuse Tallinna paviljon. Paviljon on avatud kuni 1. juulini.

Igasugused ALUM. TÖÖD: UKSED, AKNAD j.m.
SISEMISED PUUTÖÖD
HUGO TAMME
Tel. 422-0783 — Lic. B 876

ILMUS
Aarand Roos'i
„JUUTIDE KUNINGAS TALLINNAS"
Juutide kuningas oma jüngritega Eestis! Mida arvasid sellest meie esivanemad ning rahvaluule sangar Kalevipoeg — ja mida arvame meie ise?
Müügil VABA EESTLASE talituses
Hind $6.—, saatekulu 40 c